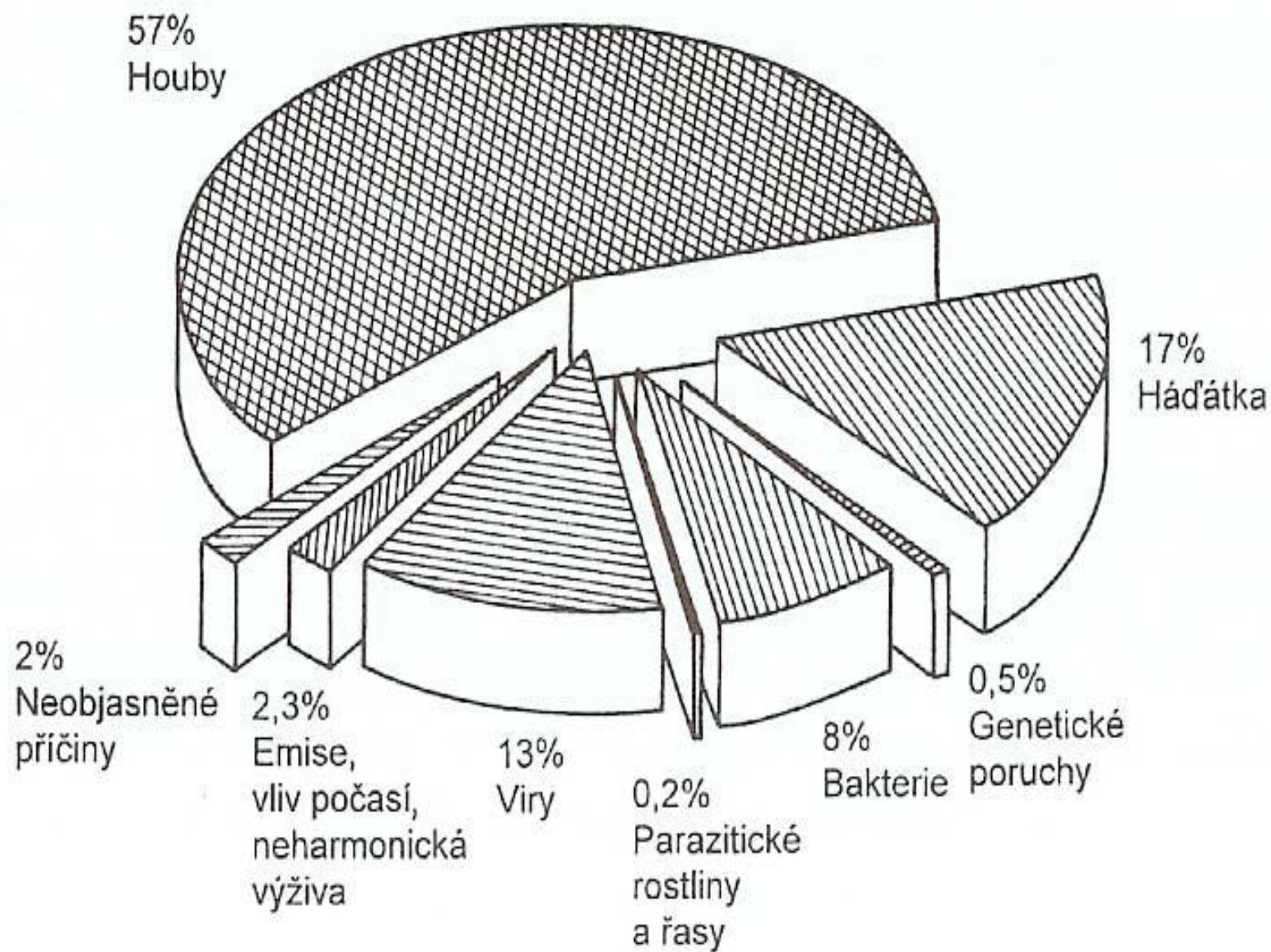

Univerzita III. věku – Mykologie 2025

Fytopatologicky významné houby

RNDr. Jaroslava Marková, CSc.

Houboví paraziti:

Nekrotrofní – získávají živiny z **mrtvých** pletiv
hostitele

Biotrofní - získávají živiny ze **živých** buněk

ektoparaziti – na povrchu hostitele

endoparaziti – uvnitř hostitele

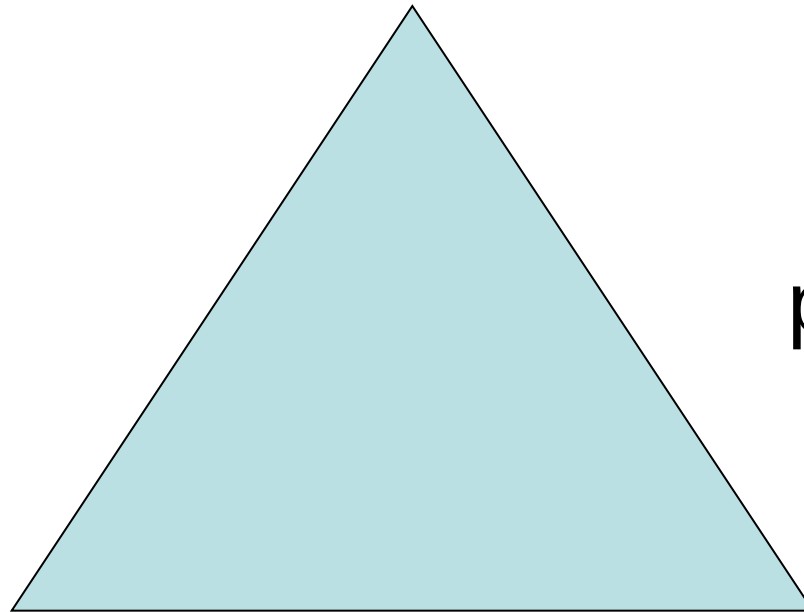
intracelulární (uvnitř buněk)

intercelulární (v mezibuněčných prostorech)

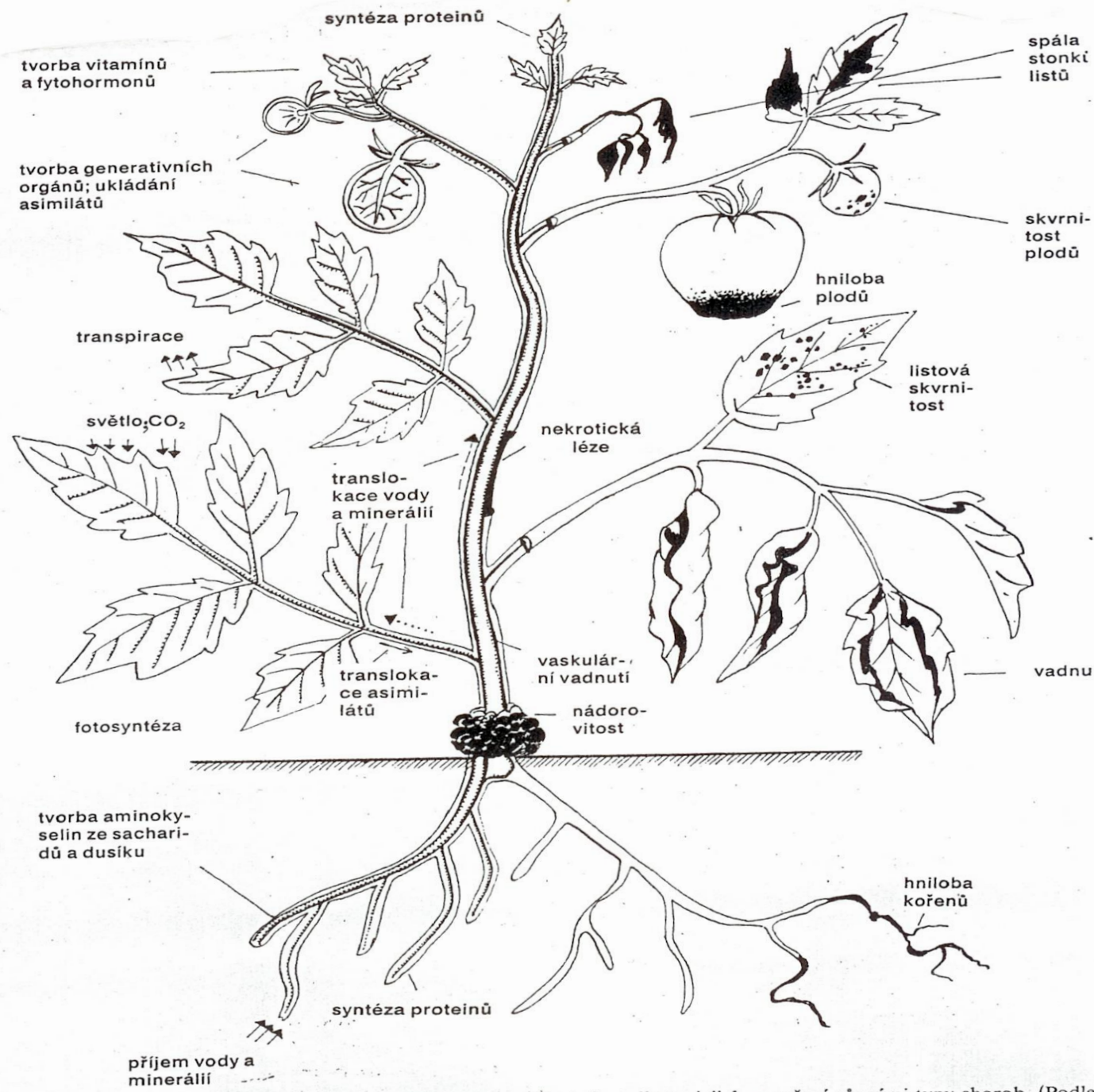
Trojúhelník choroby

hostitel

patogen

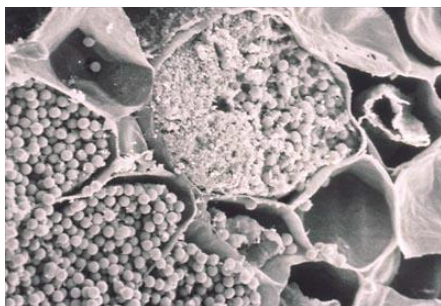

prostředí

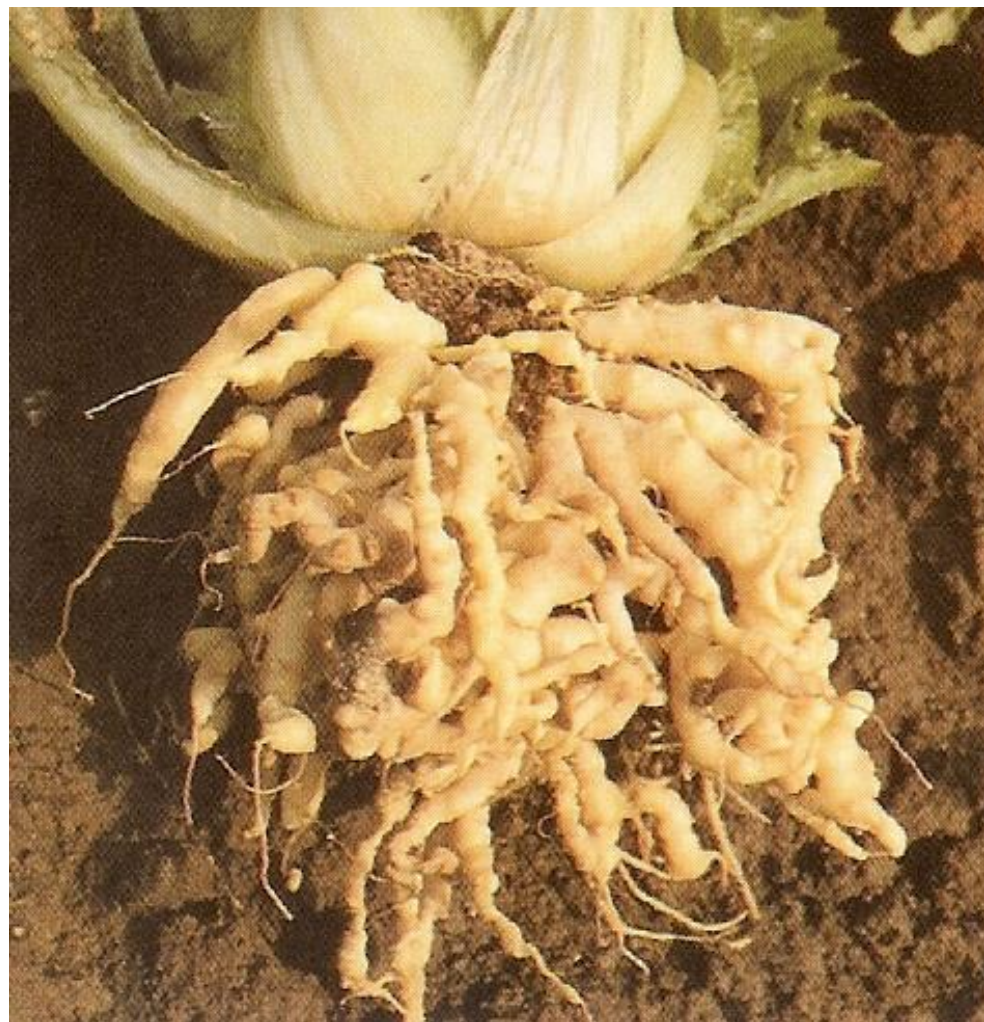
***Plasmodiophora brassicae* - nádorovka kapustová**

**intracelulární parazit v
kořenech brukvovitých
rostlin**

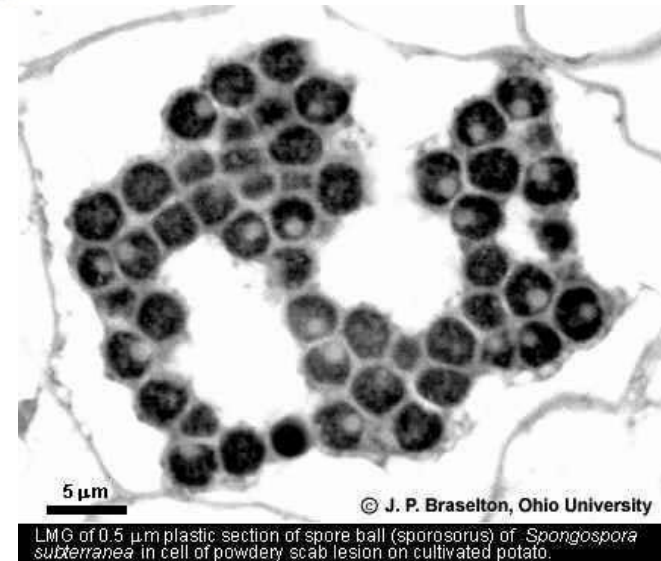
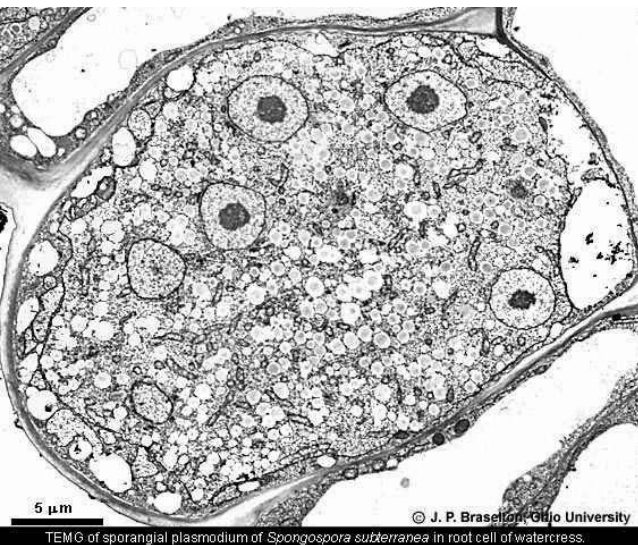
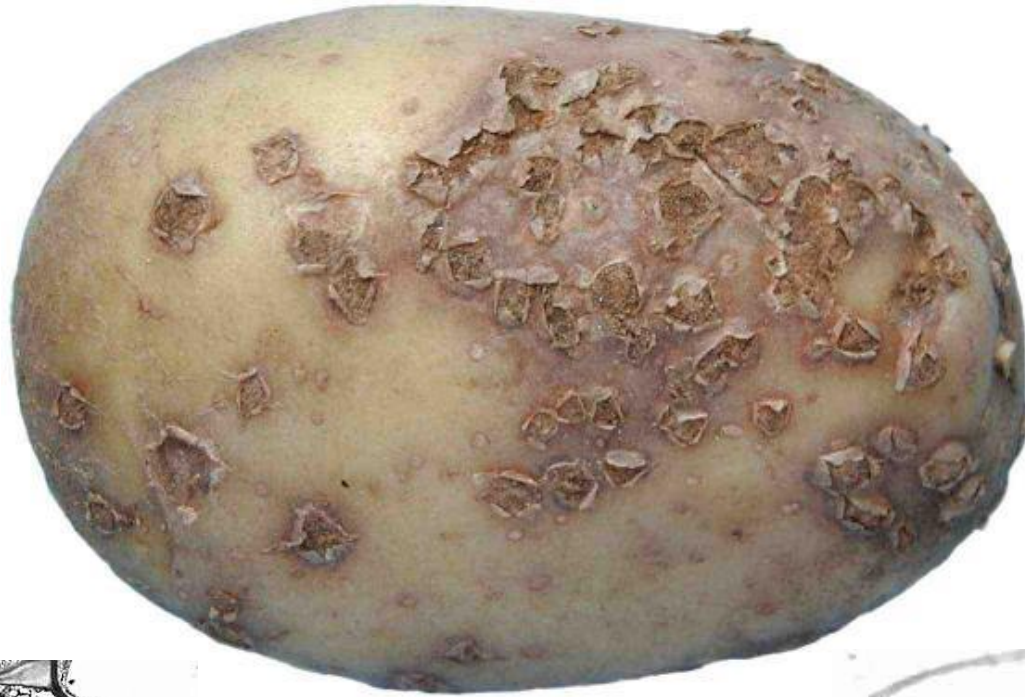

hypertrofovaná pletiva

**rostlina uvadá a schne
v důsledku
nedostatečného
zásobení živinami**

Spongospora subterranea – původce prašné strupovitosti brambor

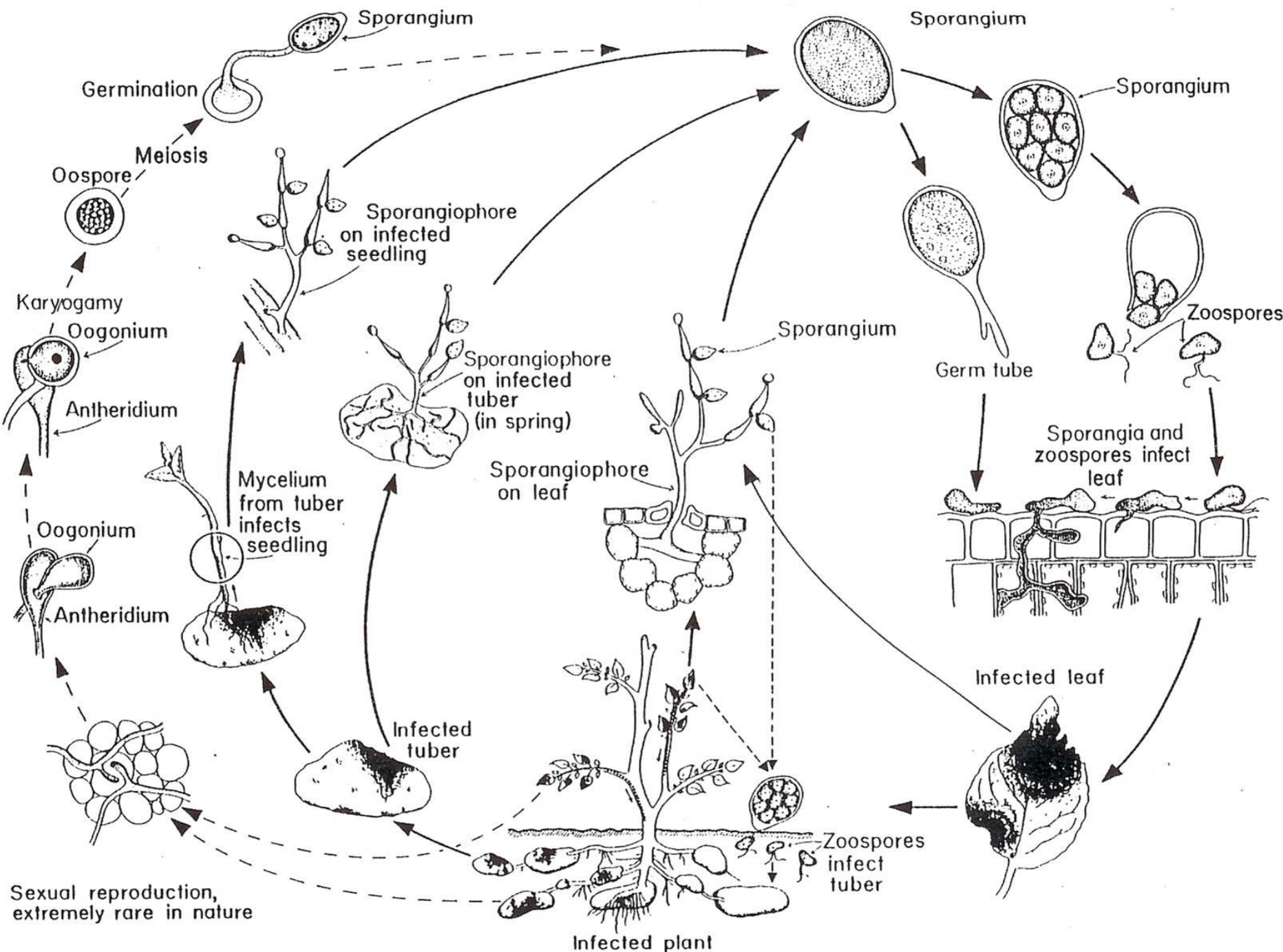
Peronosporomycota - plísňe

biotrofní paraziti – intercelulární mycelium

nepohlavní rozmnožování – sporangia přenášená větrem; masivní šíření za vhodných povětrnostních podmínek

vysoká škodlivost – zasažené orgány rychle odumírají

přežívají buď jako oospory (výsledek pohlavního procesu) ve zbytcích pletiv nebo jako vytrvalé mycelium v podzemních orgánech

***Phytophthora*
*infestans***
plíseň bramborová

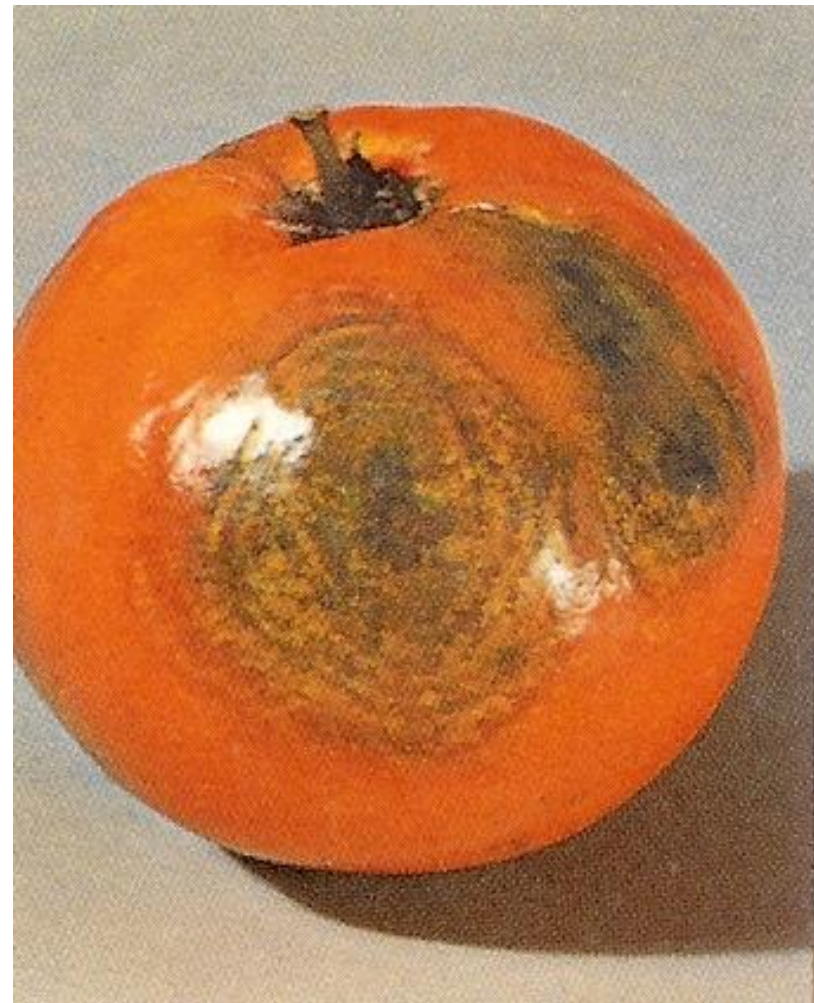
sporangia

© Thomas Lohrer

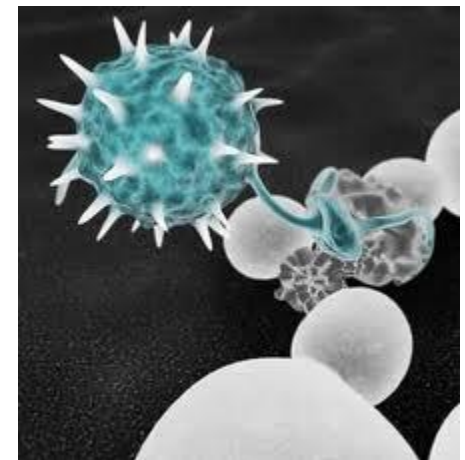
***Phytophthora infestans* – plíseň bramborová**

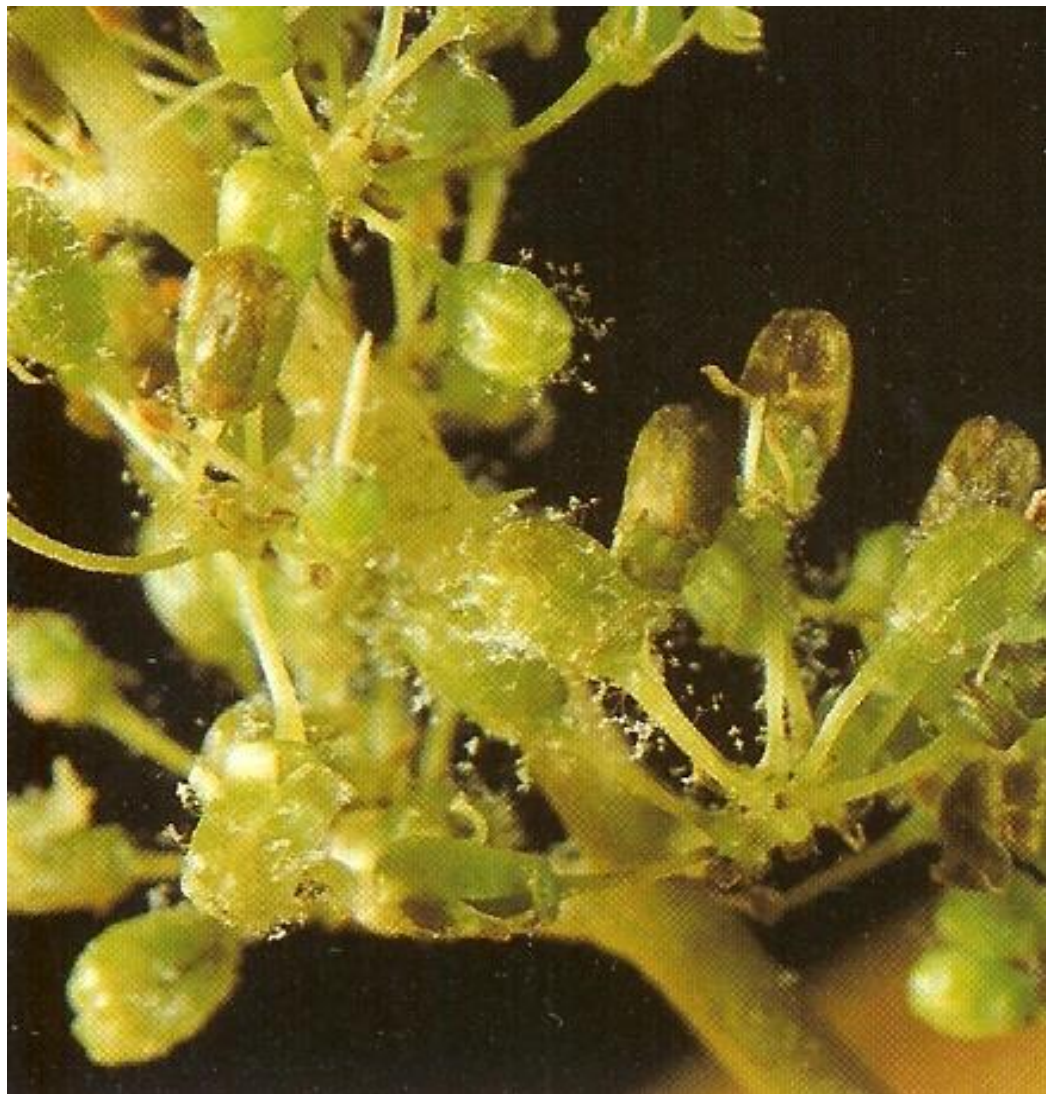
Pythium – původci hnilob kořenů, spál, atp.

oospora:

Plasmopara viticola
plíseň révy

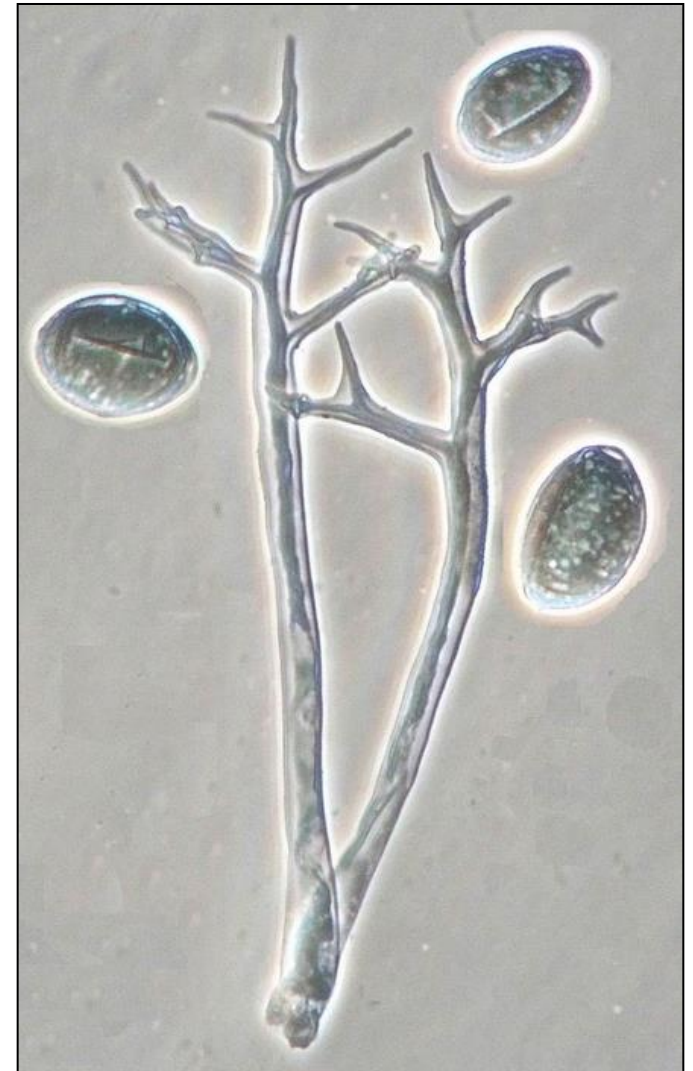

***Peronospora destructor* – plíseň česnekovitých**

Pseudoperonospora humuli plíseň chmele

na spodní straně listů vyrůstají
z průduchů tmavé sporangiofory

sporangiofory se
sporangii

***Pseudoperonospora cubensis* - plíseň dýňovitých**

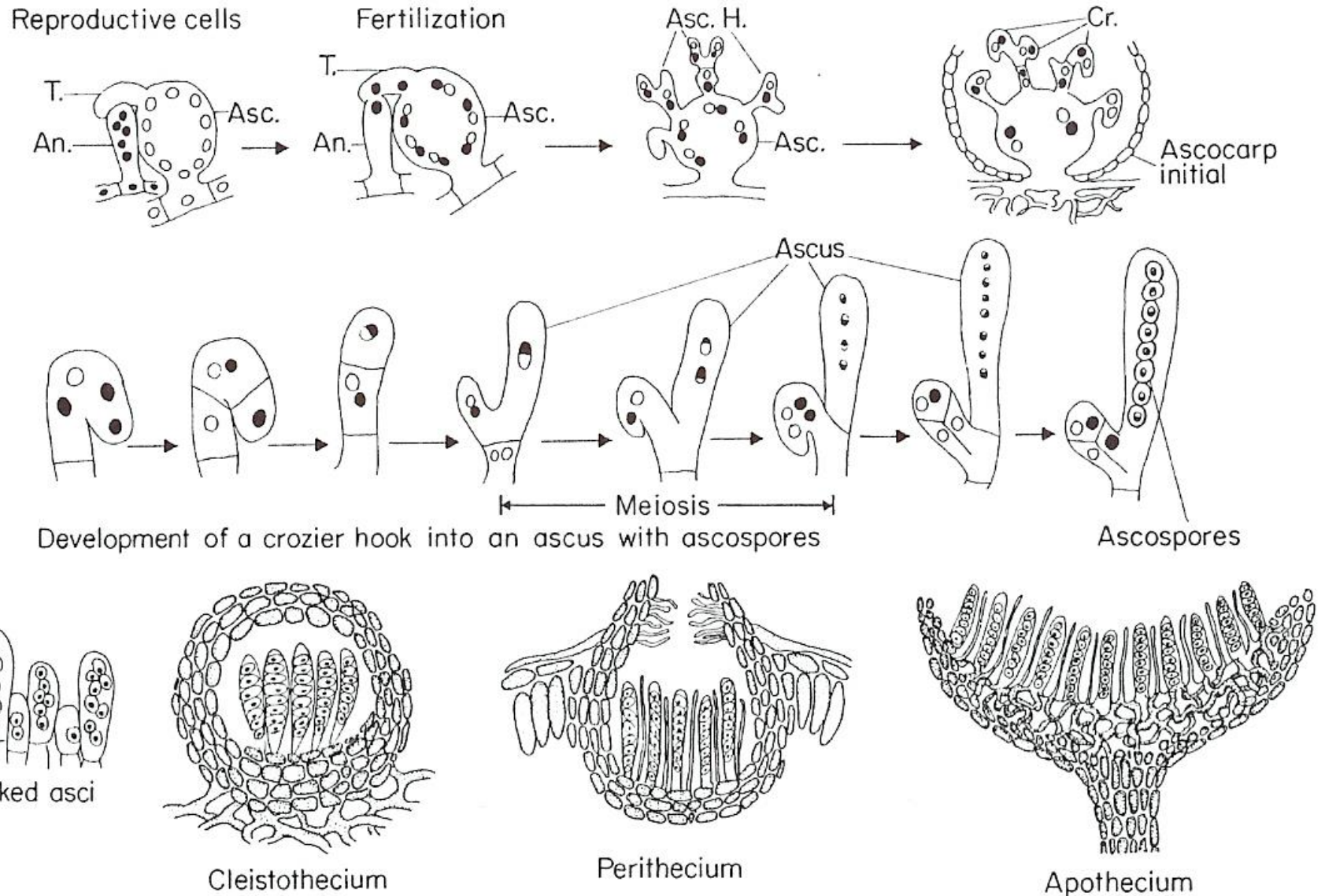

spodní strana listu:

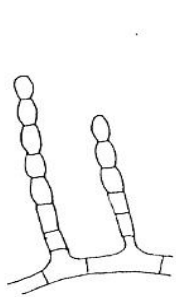
Oddělení: Ascomycota – vřeckovýtrusé houby

pohlavní stadium (teleomorfa); tvorba plodnic

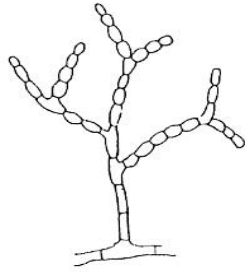

nepohlavní stadia (anamorfy)

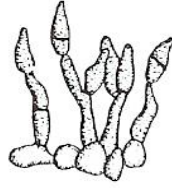
Conidia on distinct conidiophores

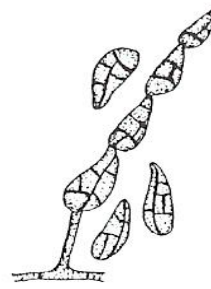
Oidium

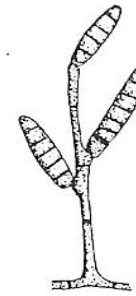
Monilia

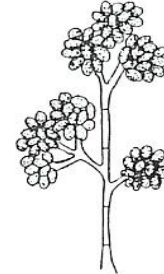
Fusicladium

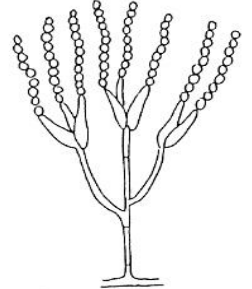
Alternaria

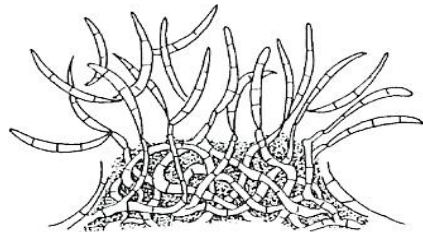
Helminthosporium

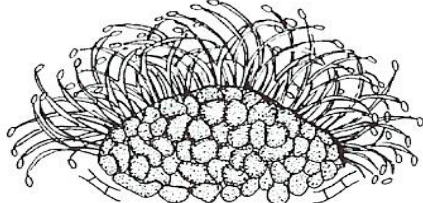
Botrytis

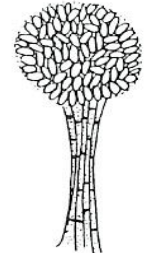
Penicillium

Sporodochium
(*Fusarium*)

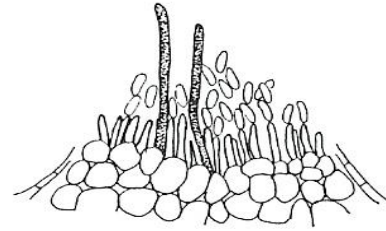

Sporodochium
(*Tubercularia*)

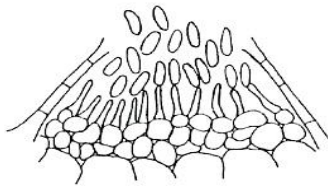

Synnema
(*Graphium*)

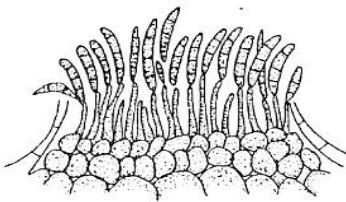
Conidia in acervuli

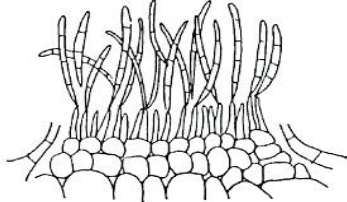
Colletotrichum

Gloeosporium

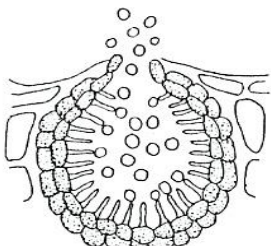

Coryneum

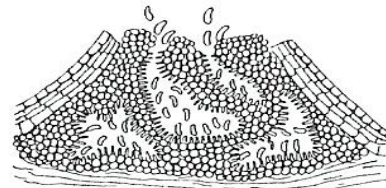

Cylindrosporium

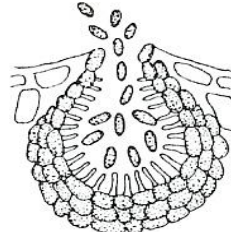
Conidia in pycnidia

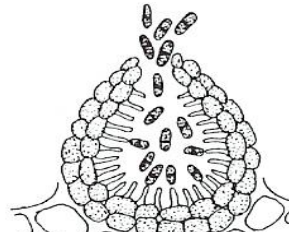
Phyllosticta

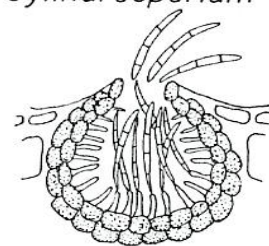
Cytospora

Sphaeropsis

Diplodia

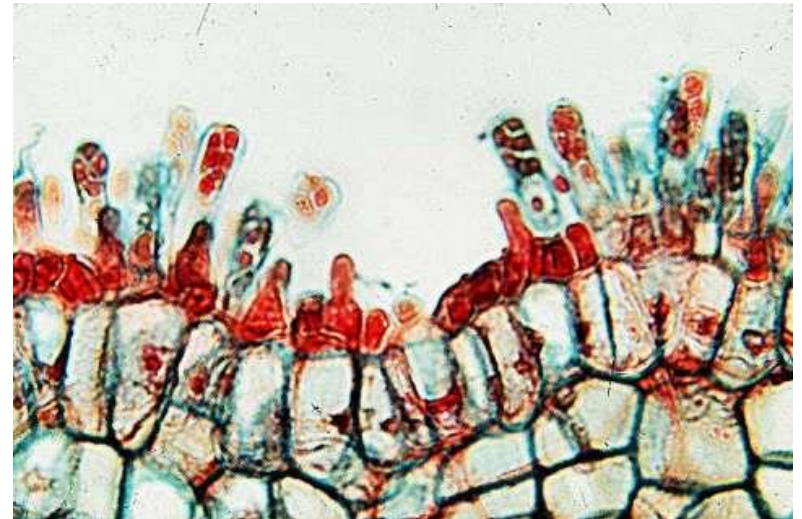
Septoria

Taphrinales

biotrofní paraziti – intercelulární mycelium, zasažené orgány hypertrofické

nepohlavní rozmnožování – konidie (pučivé buňky)

**pohlavní rozmnožování –
vrstva vřecek s askosporami
na povrchu zasažených pletiv**

přežívají askosporami nebo konidiemi

***Taphrina deformans* – kadeřavost broskvoně**

Taphrina pruni – puchrovitost slivoní

***Taphrina betulina* – čarovník na bříze**

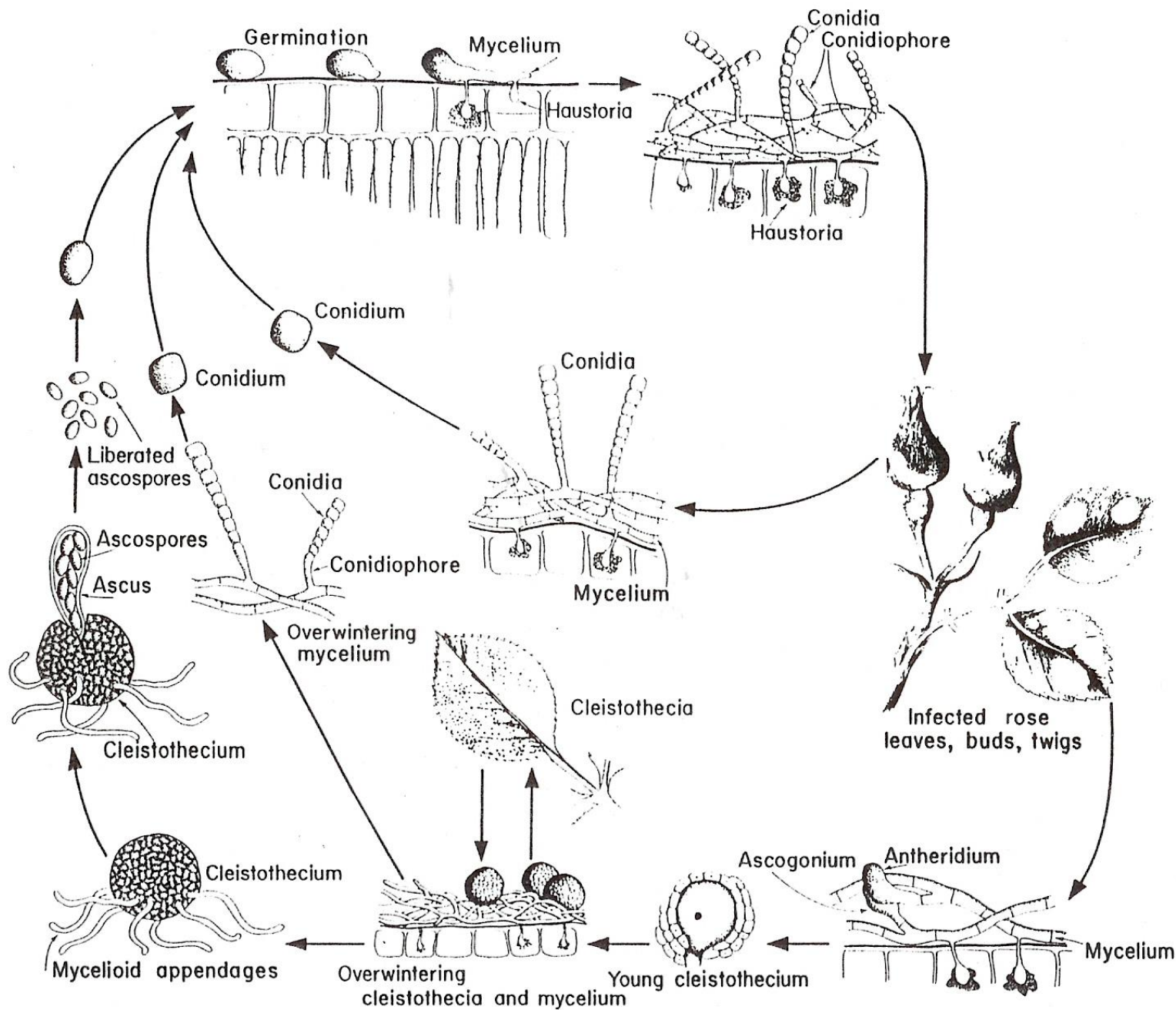
Erysiphales - padlí

biotrofní ektoparaziti – mycelium na povrchu hostitele

**nepohlavní rozmnožování – konidie přenášené větrem;
šíření vzdušnými proudy**

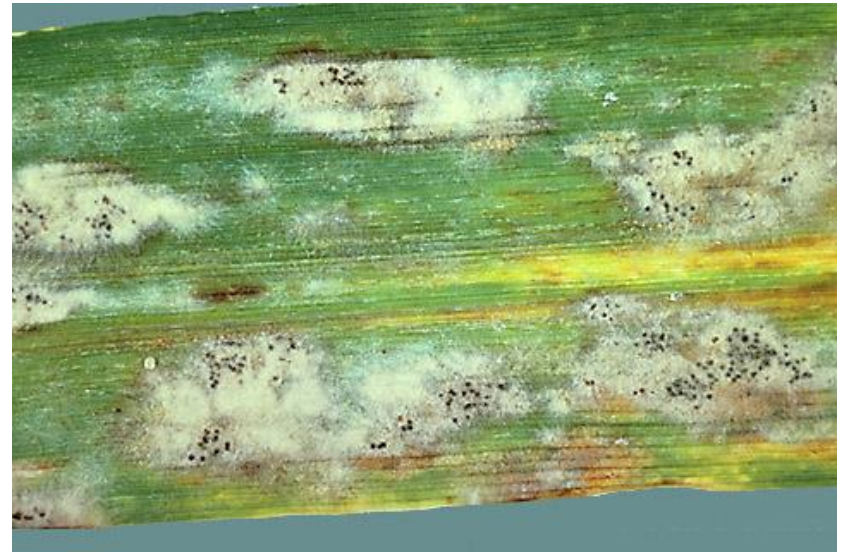
**pohlavní rozmnožování – kulovité plodnice, uvnitř jsou
vřecka s askosporami**

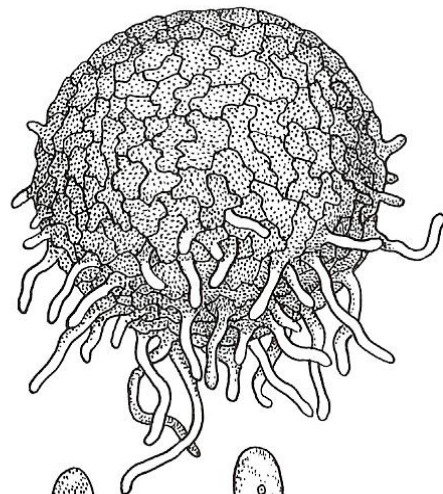
**přežívají v askosporovém stadiu nebo jako vytrvalé
mycelium (např. v letorostech)**

Disease cycle of powdery mildew of roses and peach caused by *Sphaerotheca pannosa* f. sp. *rosae*.

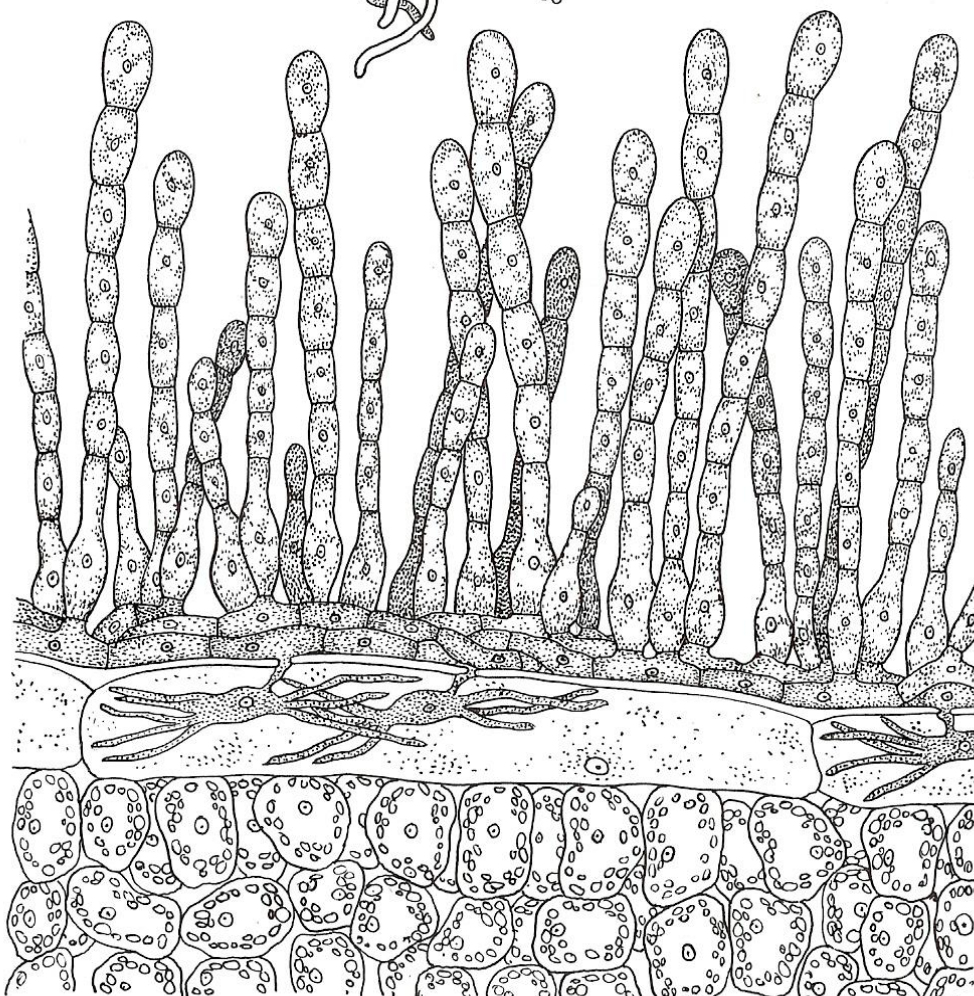
***Blumeria graminis* – padlí travní**

**plodnice s průvěsnými vlákny
uvnitř uložena vřečka**

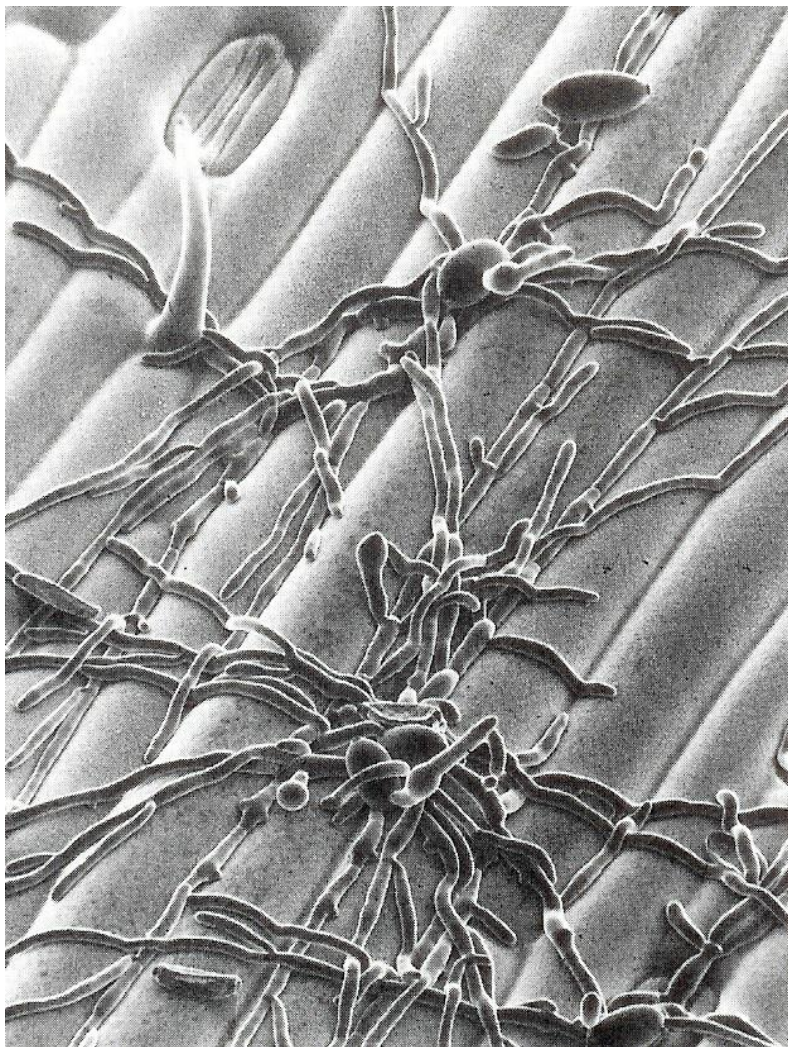
oidie (nepohlavní)

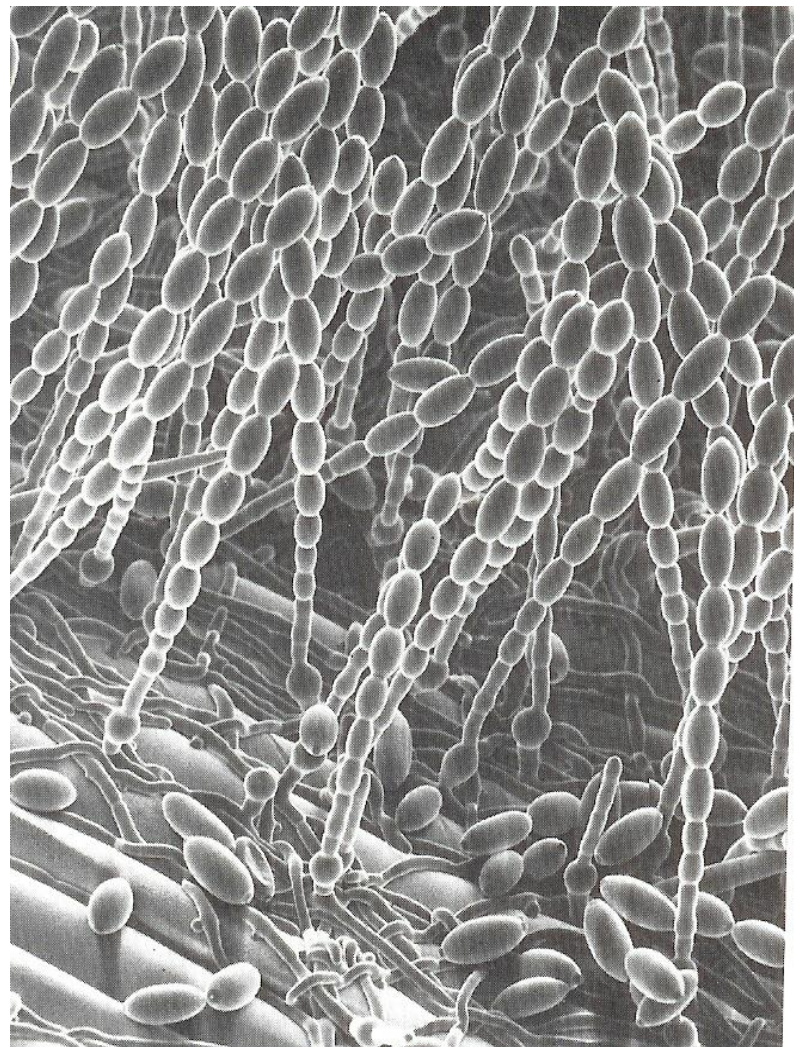
**povrchové mycelium
haustoria v buňkách
pokožky hostitele**

***Blumeria graminis* – padlí travní**

povrchové mycelium

konidie v řetězcích (oidie)

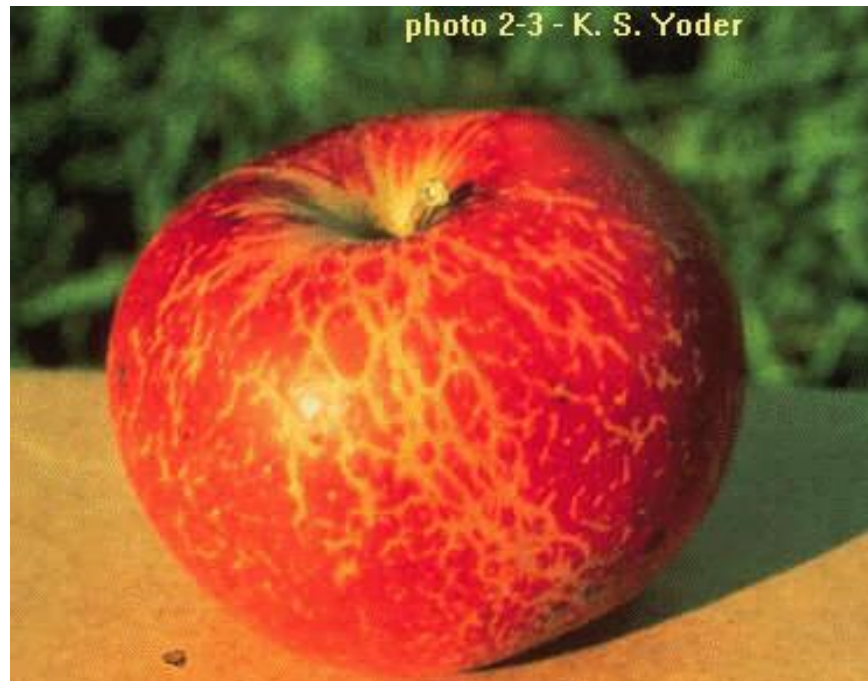
Podosphaera leucotricha — padlí jabloně

photo 2-1 - K. S. Yoder

A. B. Groves

photo 2-3 - K. S. Yoder

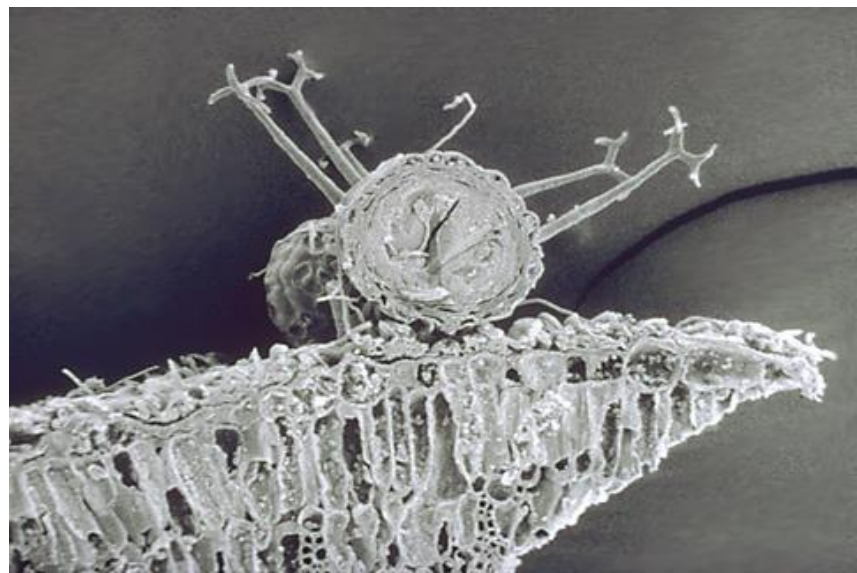

Erysiphe alphitoides

padlí dubové

řez plodničkou

***Podosphaera mors-uvae* – hnědé padlí angreštu**

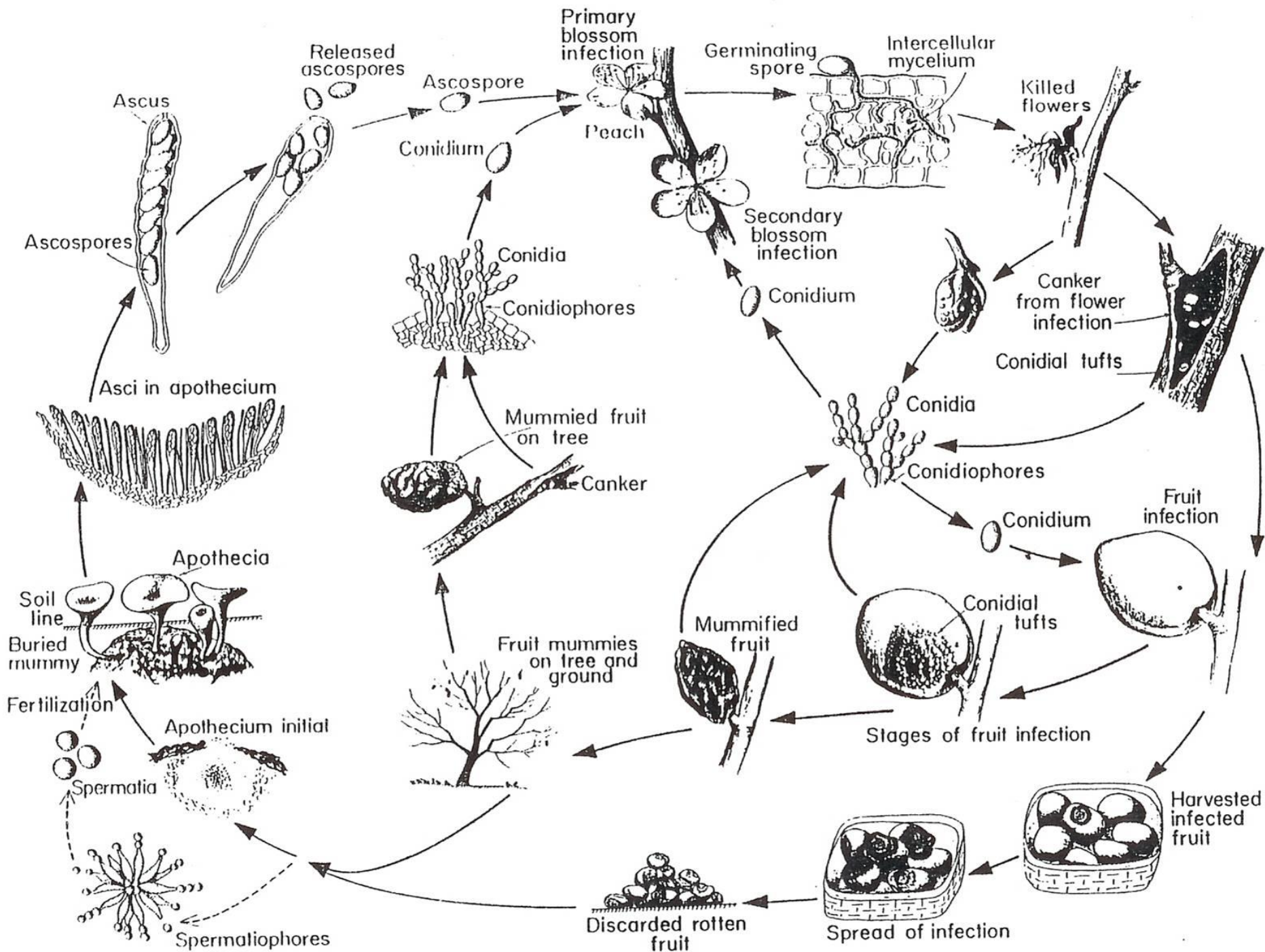
Helotiales – *Monilinia fructigena*

nekrotrofní paraziti – mycelium uvnitř hostitele způsobuje odumírání pletiv

nepohlavní rozmnožování – konidie se tvoří na odumřelých částech, přenášené větrem, hmyzem, atd.

pohlavní rozmnožování – miskovité plodnice na mumifikovaných plodech hostitele, vrstva vřecek s askosporami

přežívá jako mycelium v mumifikovaných plodech či odumřelých větvích

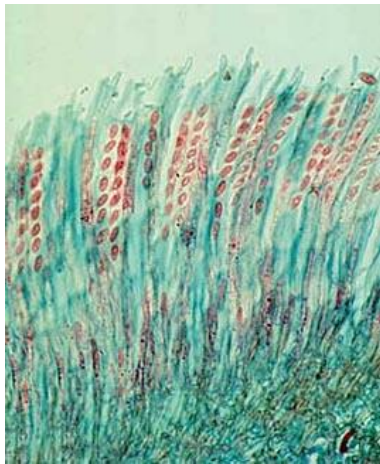
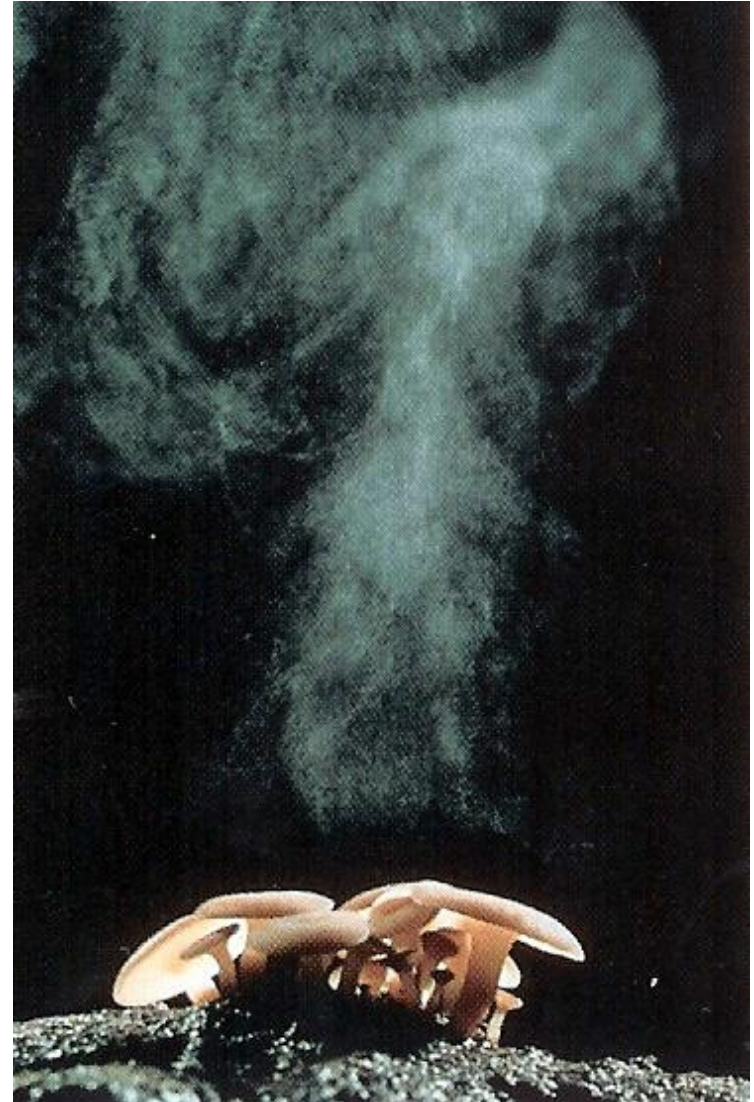
***Monilia fructigena* – konidiální stadium**

***Monilinia* – plodnice (apothecia)**

uvolňující se askospory

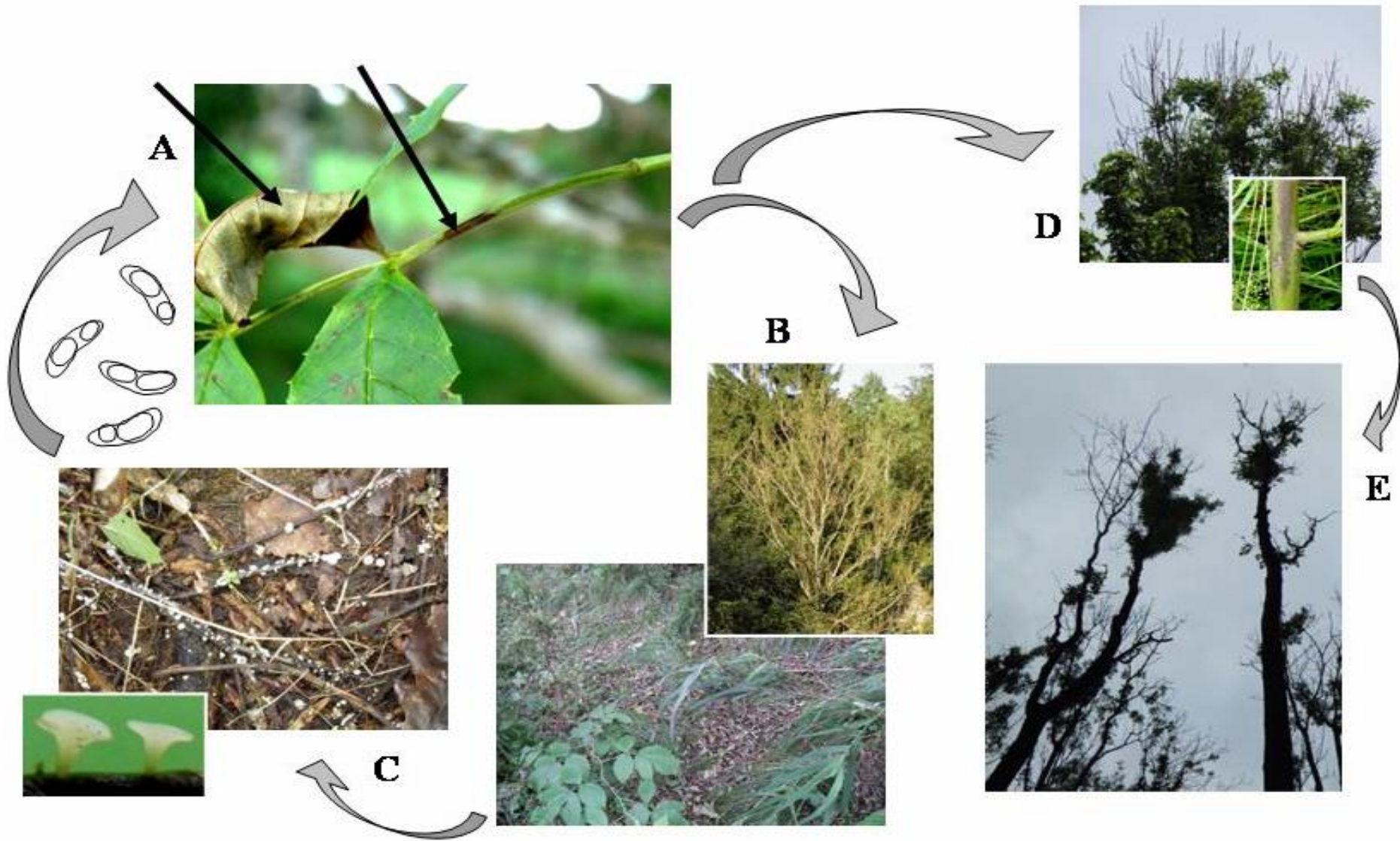
***Monilia cinerea* (= *laxa*)**

photo 2-49 - A. R. Biggs

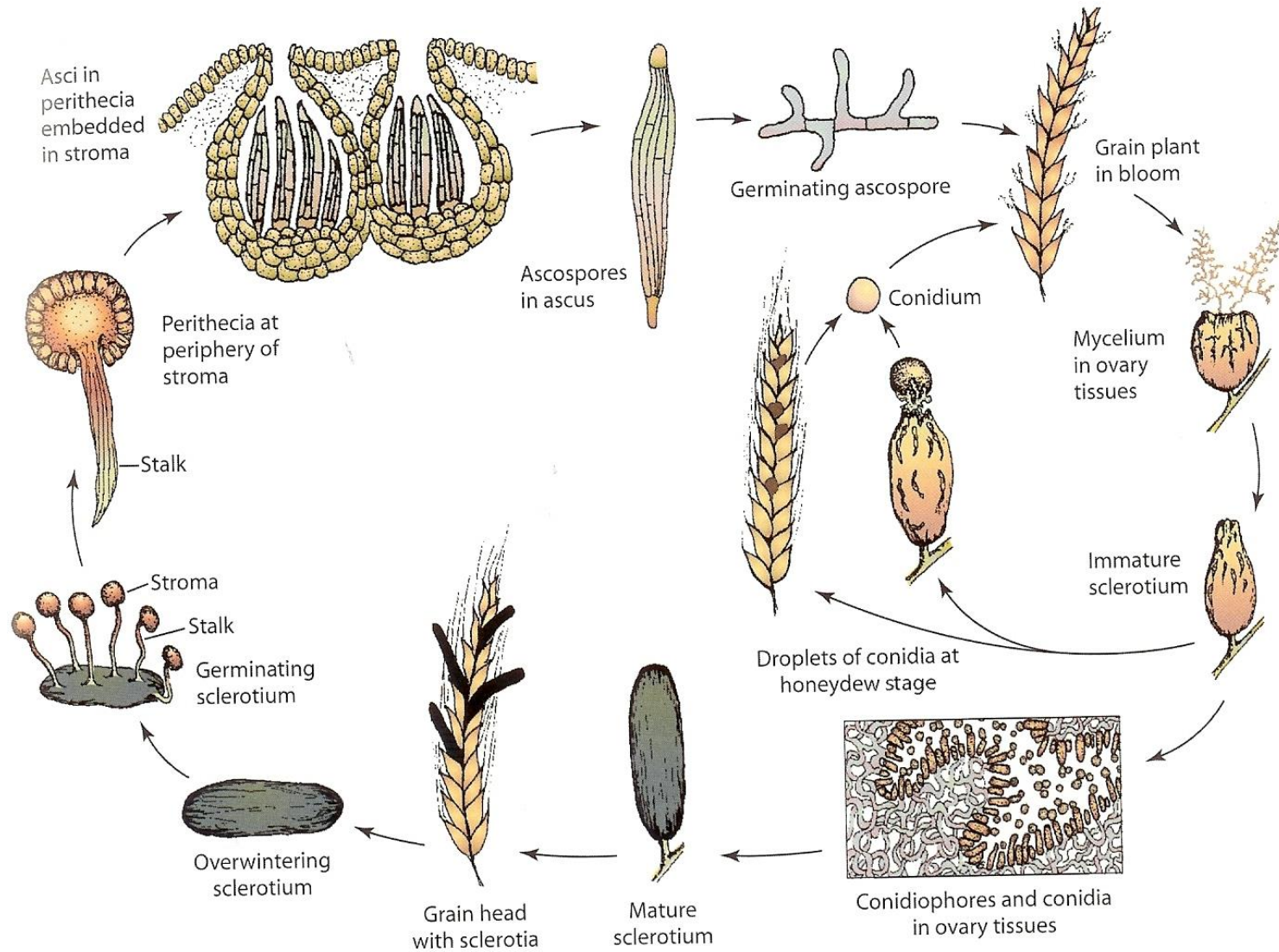
Hymenoscyphus fraxineus (a: *Chalara fraxinea*) – nekróza jasanu

***Botrytis cinerea* – šedá plísňovitost**

Hypocreales: *Claviceps purpurea* (a: *Sphacelia segetum*)

Claviceps purpurea
(paličkovice nachová) –
námellovitost trav

stromata na sklerociu (námelu)

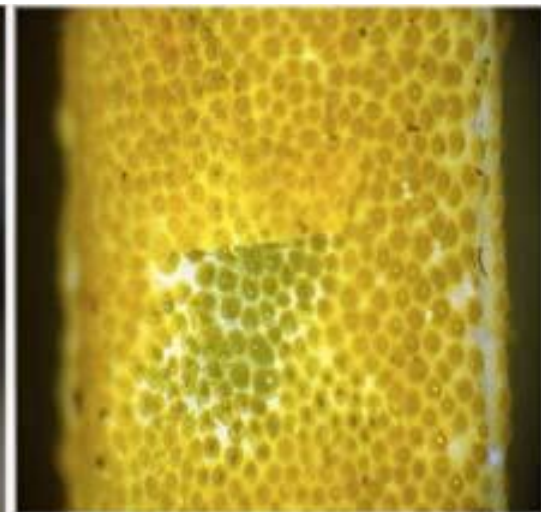

sfaceliové stadium

© Copyright APS Press

Epichloe typhina – dusivá plísňovitost trav

Neonectria galligena (a: *Cylindrocarpon heteronema*) nektriová korová nekróza jabloně

UGA4822090

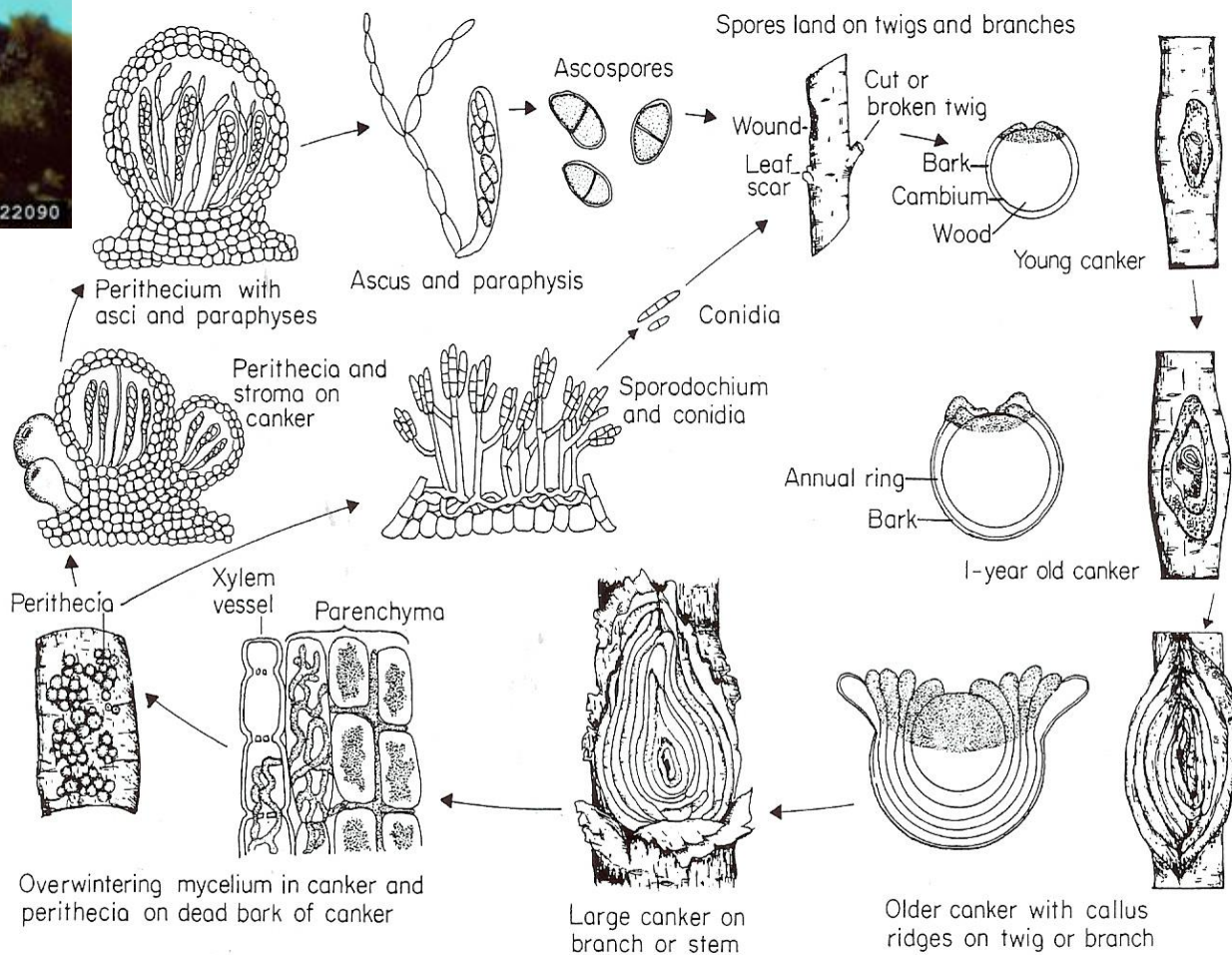
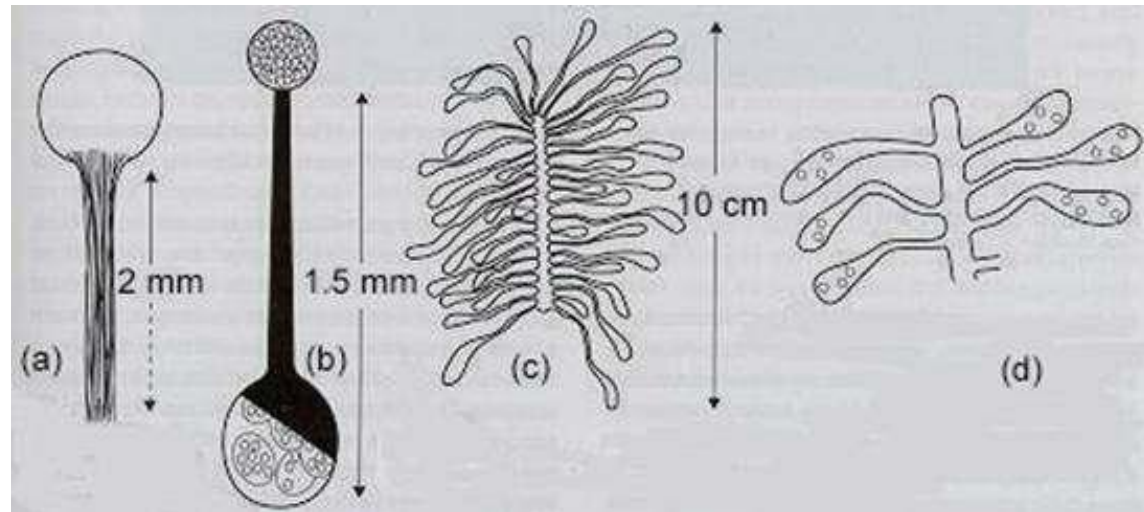

FIGURE 11-59 Disease cycle of *Nectria* canker caused by *Nectria galligena*.

Ophiostomatales: *Ophiostoma ulmi* (a: *Pesotum* = *Graphium ulmi*) – grafióza jilmu

***Venturia inaequalis* (a: *Spilocaea pomi*) – strupovitost jabloně**

hemibiotrofní paraziti – část života jako mycelium uvnitř živých pletiv hostitele, část v odumřelých pletivech

nepohlavní rozmnožování – konidiemi, tvoří se na živých listech a plodech, přenášeny větrem

pohlavní rozmnožování – v mrtvých pletivech ponořené lahvicovité plodnice (uvnitř vytvořena vrstva vřecek s askosporami)

přežívají v odumřelých listech, zjara se šíří askosporami vystřelovanými z plodnice

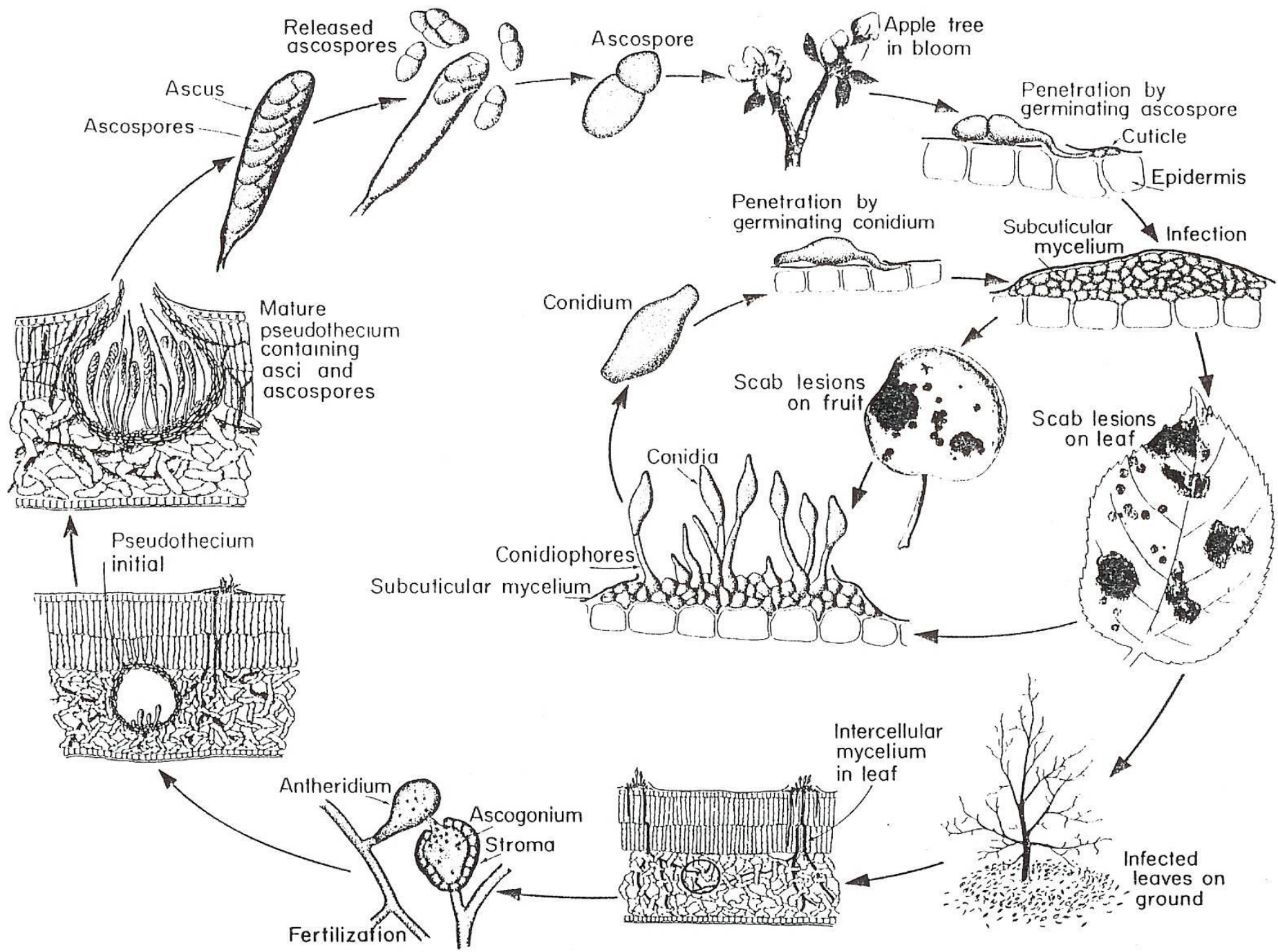

photo 2-6 - A. R. Biggs

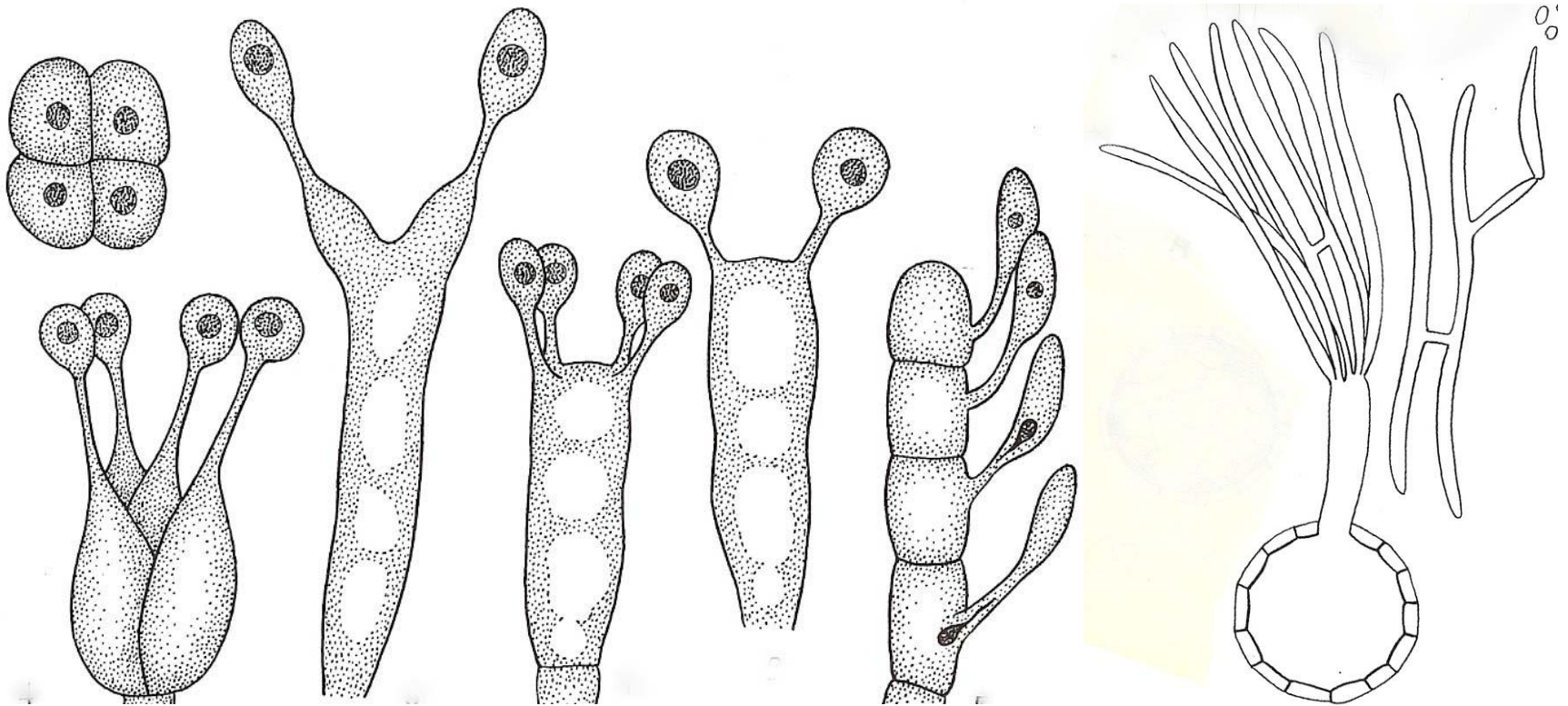
Mycosphaerella fragariae (a: *Ramularia tulasnei*) – bílá skvrnitost listů jahodníku

1572820

Oddělení: Basidiomycota – stopkovýtrusé houby

typy bazidií a tvorba bazidiospor:

Pucciniales - rzi

biotrofní paraziti – intercelulární mycelium, na něm se formují ložiska výtrusů

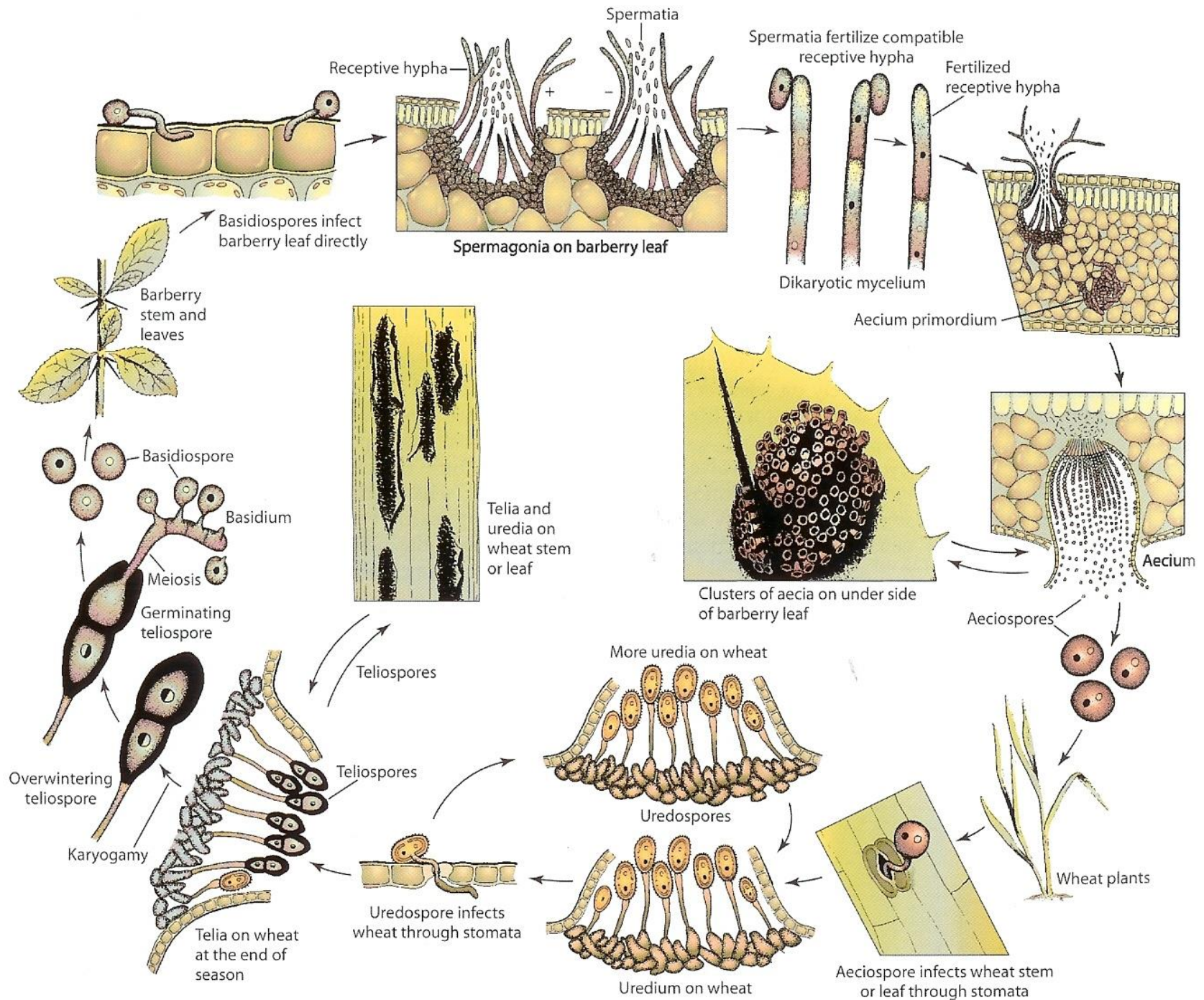
složitý životní cyklus se střídáním hostitelů a pěti druhy výtrusů:

jarní (aeciospory tvořené v aeciích)

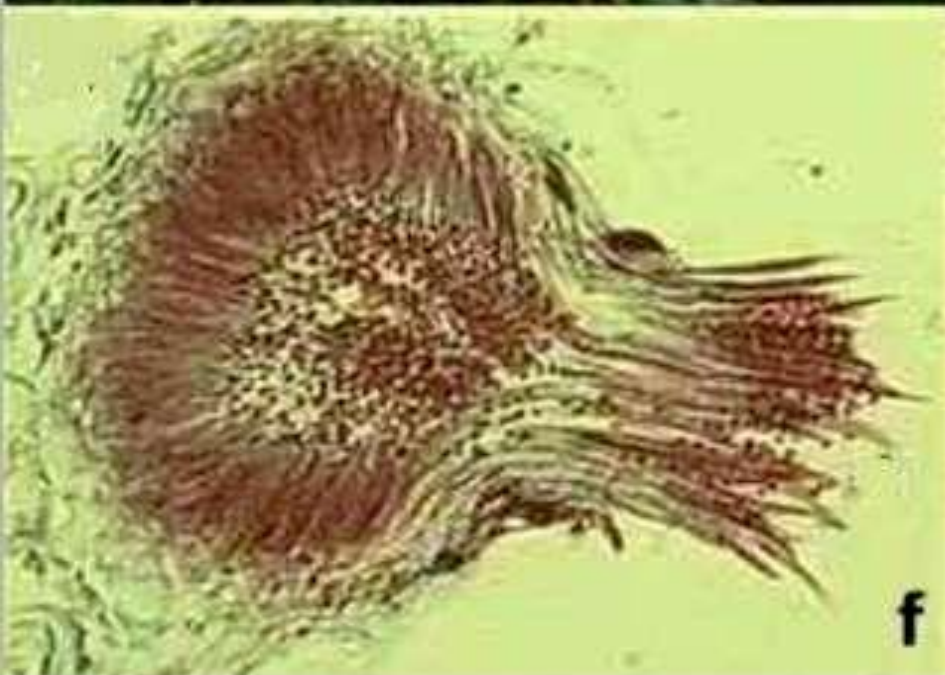
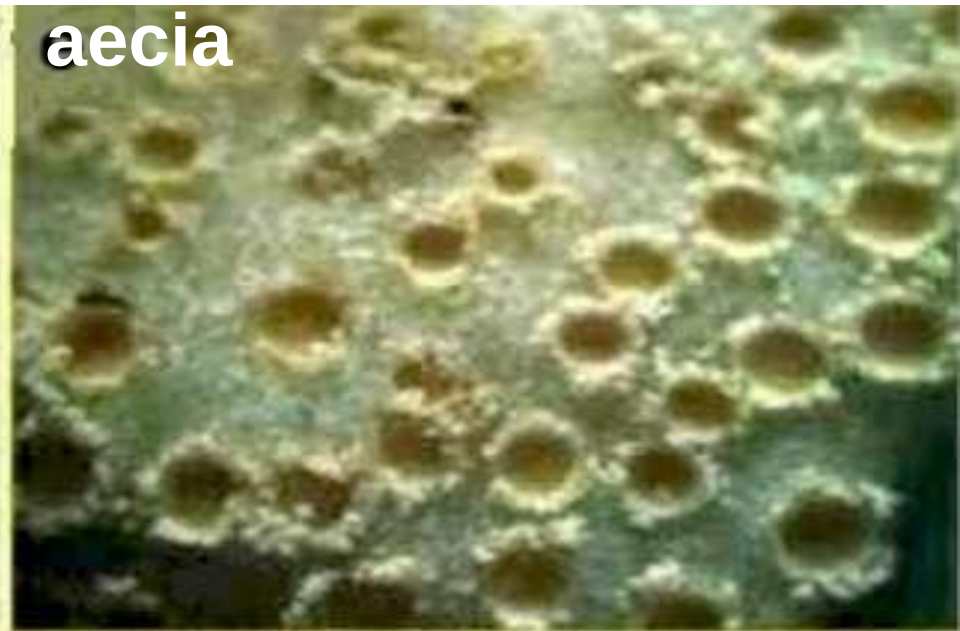
letní (urediospory tvořené v urediích)

zimní (teliospory tvořené v teliích) – klíčí v bazidii a bazidiospory

spermacie (pohlavní buňky tvořené ve spermogoniích)

Puccinia graminis – rez travní

uredia

telia

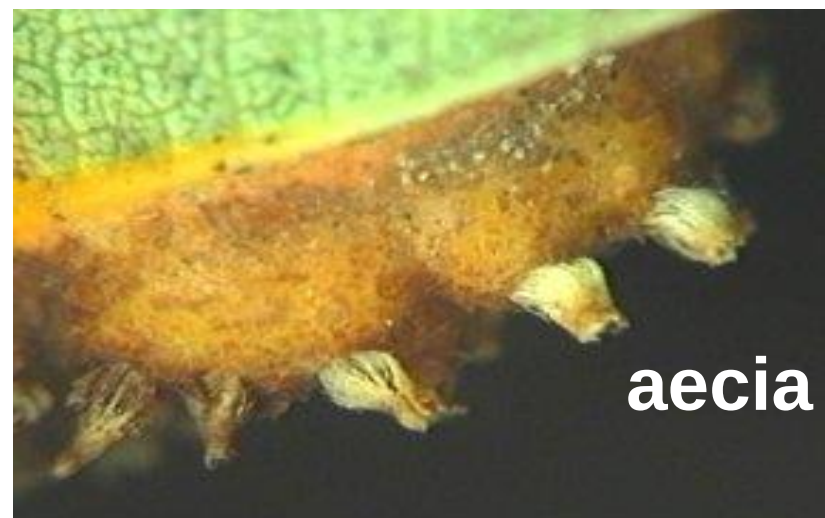
teliospora s bazidií

Cronartium ribicola – rez vejmutovková

Gymnosporangium sabinae – rez hrušňová

Gymnosporangium juniperinum

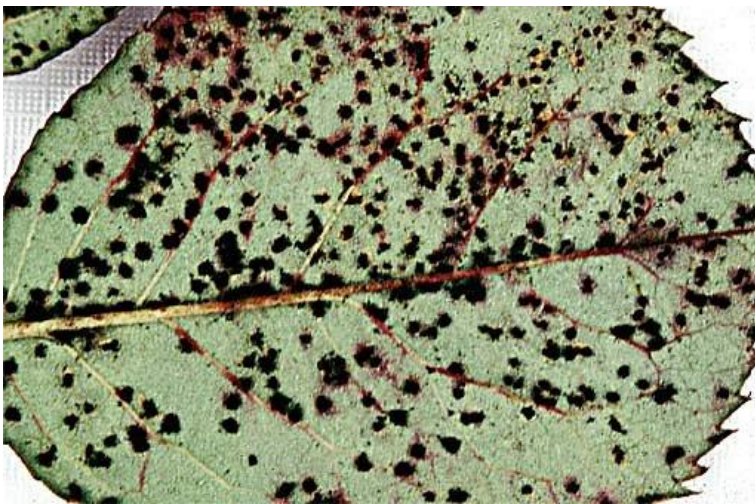
Phragmidium mucronatum – rez růžová

uredia

caeoma

telia

teliospora

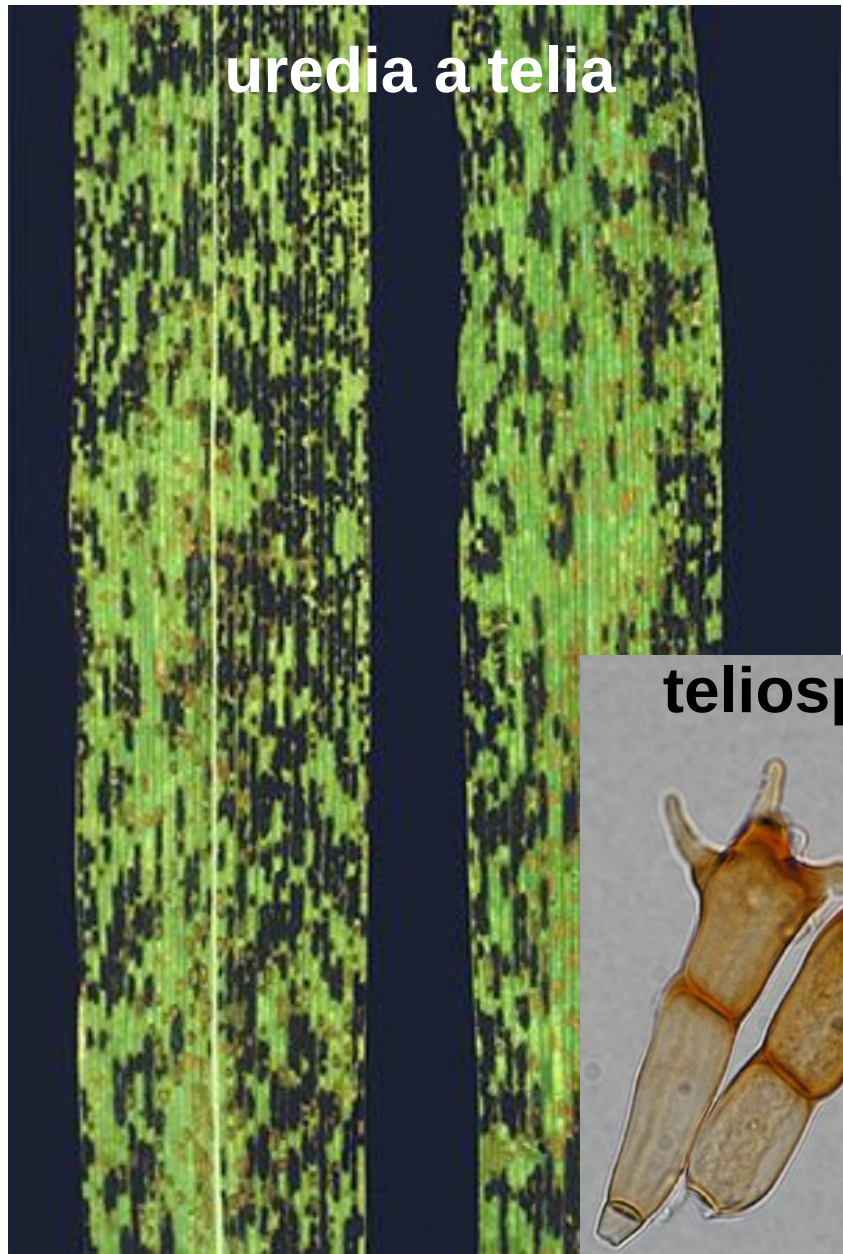

Puccinia coronata – rez korunkatá (ovesná)

aecia

uredia a telia

teliospory

Uromyces pisi

Uromyces pisi
© Biopix.dk: N. Sloth

aecia na pryšci

U. appendiculatus

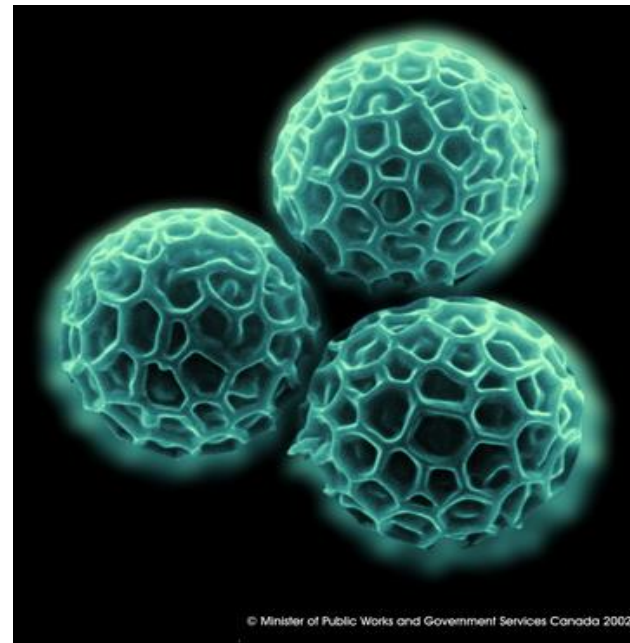
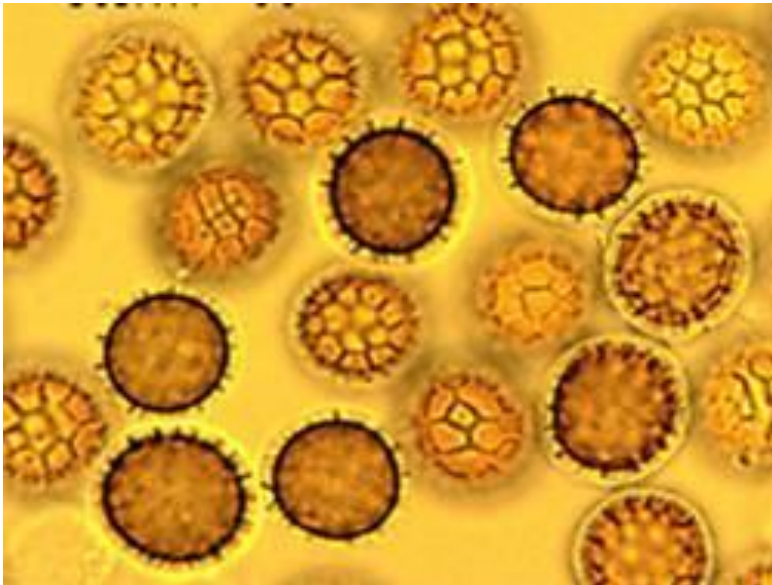
uredia na fazolu

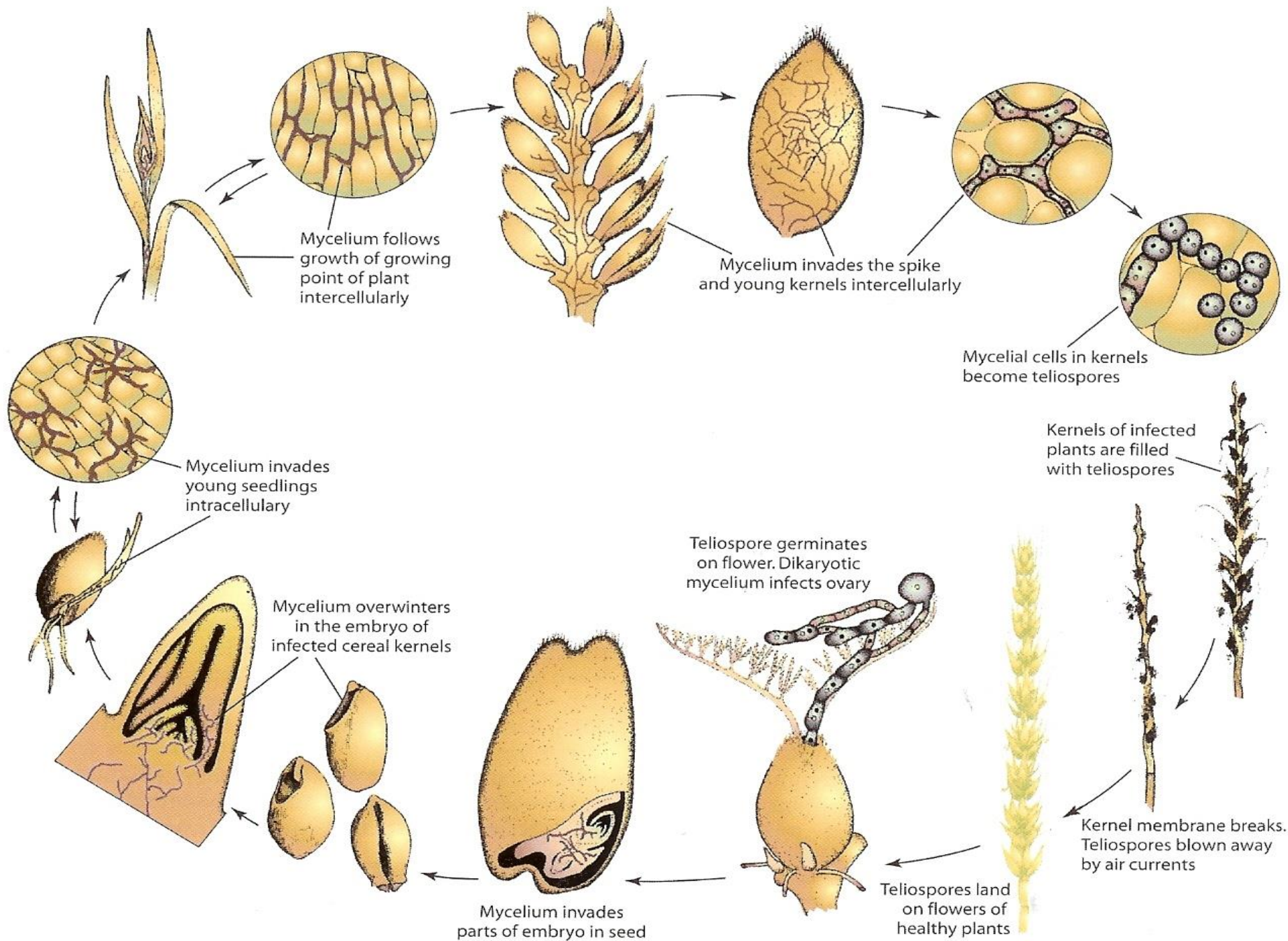

Ustilaginales – sněti

biotrofní paraziti – intercelulární mycelium, napadené orgány se celé mění v ložisko chlamydospor, které později vyklíčí v bazidii s bazidiosporami

přežívají ve formě tlustostěnných chlamydospor nebo mycelia v zárodcích či obnovovacích orgánech hostitele

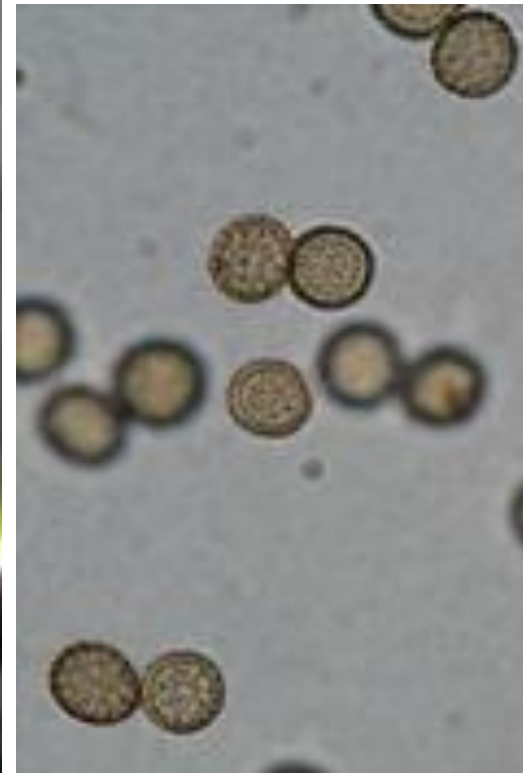

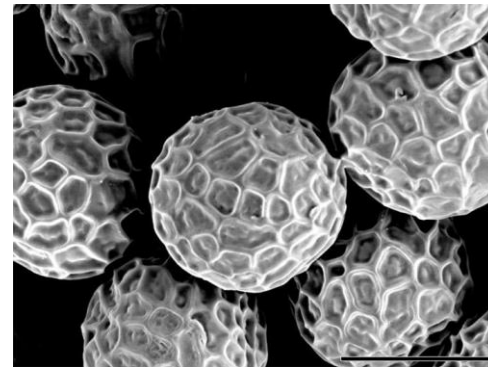

***Ustilago nuda* –
prašná sněť**

Ustilago maydis – sněť kukuřičná

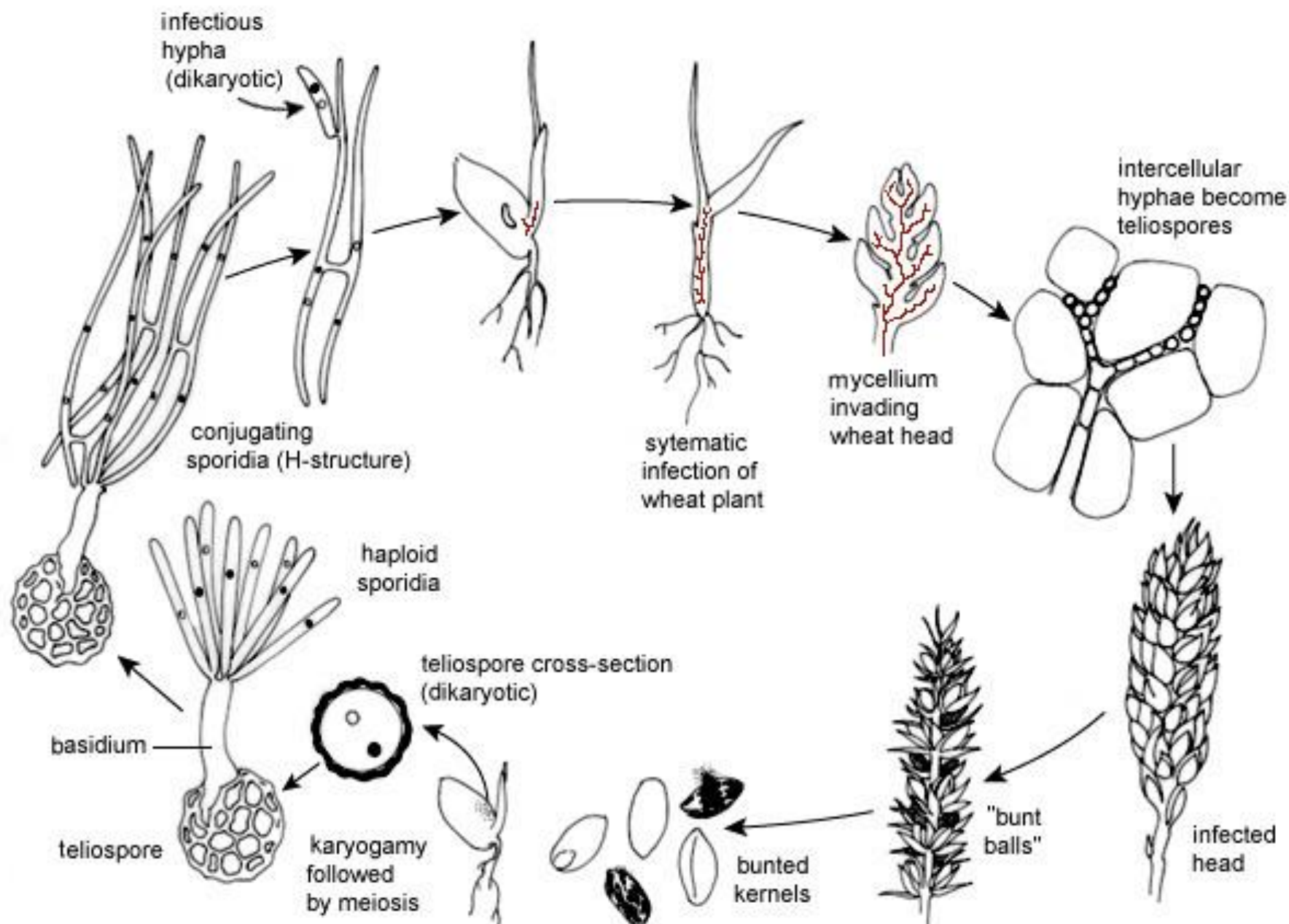

***Tilletia caries* – mazlavá sněť pšeničná**

spory

***Tilletia controversa* – sněť zakrslá**

Exobasidiales:

***Exobasidium vaccinii* – hypertrofie listů brusinky**

Exobasidium rhododendri - ouškovitost rododendronu

Třída: Agaricomycetes

Polyporales:

Fomitopsis pinicola – troudnatec pásovaný

Fomes fomentarius – troudnatec kopytovitý

Laetiporus sulphureus – sírovec žlutooranžový

Trametes – outkovka

Heterobasidion annosum – kořenovník vrstevnatý

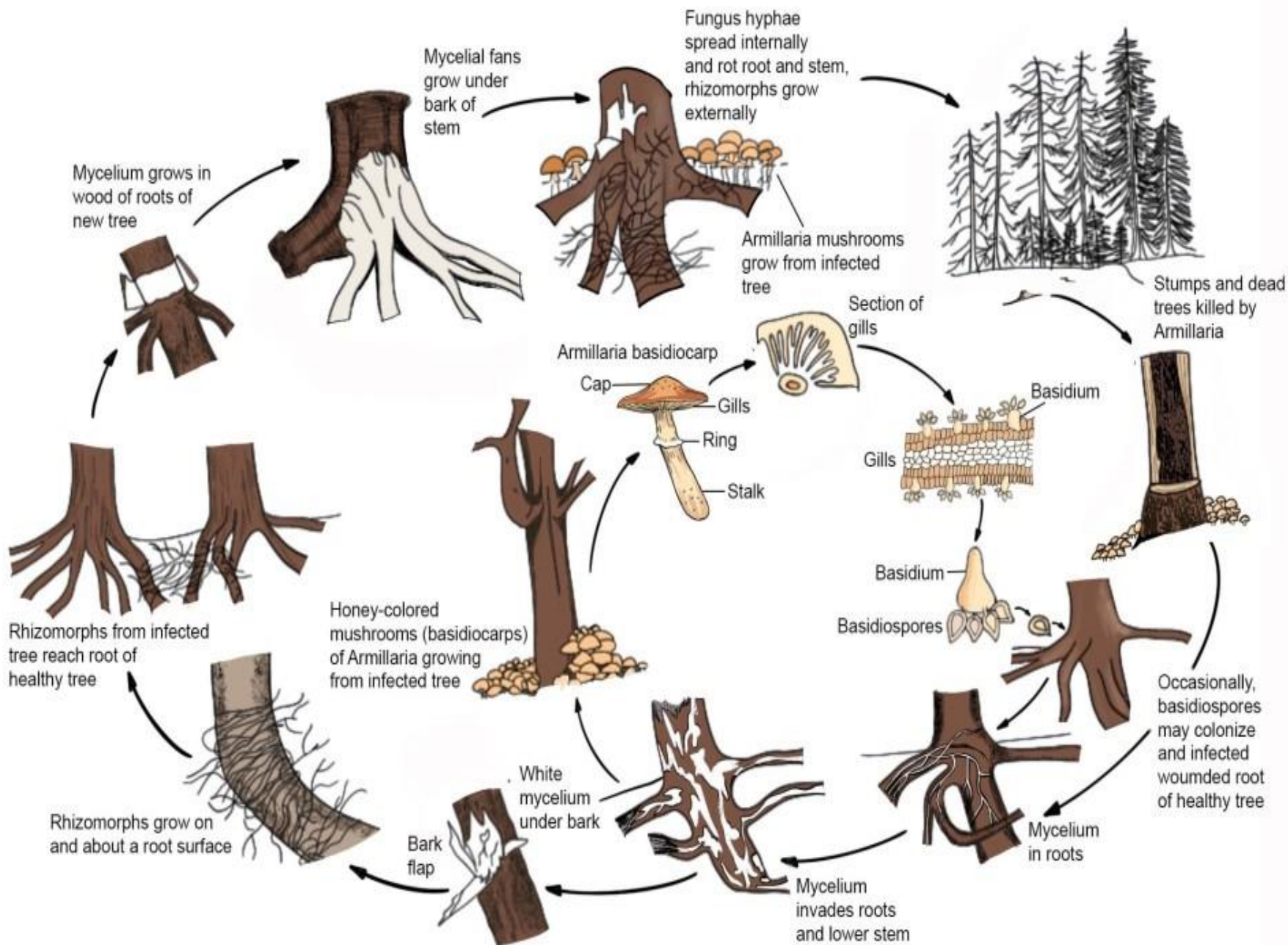
Fot: Manina Lipowska
Heterobasidion annosum

***Armillaria* –
václavka**

rhizomorfy

Pholiota – šupinovka

Děkuji za pozornost

